

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI
MOTİVASYONUNUN FARKLI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

SAİT BÖKE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

KAHRAMANMARAŞ 2018

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI**

**ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI MOTİVASYONUNUN
FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

SAİT BÖKE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Selçuk GENÇAY

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Haydar İŞLER

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ

KAHRAMANMARAŞ-2018

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Sait Böke tarafından hazırlanan **“Elit Güreşçi ve Futbolcuların Başarı Motivasyonunun Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”** adlı bu tez, jürimiz tarafından 07 /03/2018 tarihinde oy birliği ile Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Selçuk GENÇAY (DANIŞMAN)

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, KSÜ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ (ÜYE)

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, ADYÜ

Yrd. Doç. Dr. Haydar İŞLER (ÜYE)

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, KSÜ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Mehmet BOŞNAK

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, alıntı yapılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Sait BÖKE

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Tez danışmanlığımı üstlenerek, bilgi ve deneyimlerinden faydalanmamı sağlayan, tezimin her aşamasında görüş ve önerilerini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Selçuk GENÇAY 'a sonsuz teşekkür ederim.

Beni bu günlere getiren aileme göstermiş oldukları sabır ve verdikleri maddi ve manevi her türlü destek için yegâne varlıklarım olan Annem Eşe BÖKE, Babam Salim BÖKE ve canım kardeşlerime sonsuz şükranlarımı sunarım.

Tez yazımı süresince karşılaştığım zorlukların üstesinden gelme konusunda manevi desteğini esirgemeyen, tezimle ilgili konularda bilimsel katkı sağlayan değerli arkadaşım Dr. Osman KUSAN' a teşekkür ederim.

Mart 2018

Sait Böke

ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI MOTİVASYONUNUN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sait BÖKE

ÖZET

Bu çalışmada, güreş ve futbol branşındaki elit sporcuların başarı motivasyonu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek üzere literatür taraması yapılarak araştırmanın problemine ilişkin bilgilere yer vermeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında Ankara, Kahramanmaraş ve Samsun illerinde spor yapan elit güreşçiler (N: 249) ve liglerde aktif olarak futbol oynayan profesyonel futbolculardan (N: 213) oluşan toplam 462 sporcuya anket uygulanmıştır. Araştırma kapsamındaki sporculara Willis (1982) tarafından geliştirilen “Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen verilerin karşılaştırılmasında Kolmogrov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis ve Spearman’s Rho testleri kullanılmış ve sonuçların anlamlı olup olmadığı alfa 0,01 ve 0.05 düzeyinde tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucunda; araştırmaya katılan sporcuların başarı motivasyonu ve alt boyutlarına göre yaş, eğitim, gelir, psikolog, baba eğitimi ve kardeş sayısı değişkenlerinde anlamlı farklılıklar ortaya çıkarken; branş, medeni durum, eş eğitim durumu, kazanılan en iyi derece ve çocuk sayısı değişkenlerine göre bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Başarı Motivasyonu, Futbol, Güreş, Motivasyon, Spor,

Sayfa Adedi : 85

Danışman : Doç. Dr. Selçuk Gençay

THE INVESTIGATION IN TERMS OF VARIABLES OF THE MOTIVATION OF ELITE WRESTLER AND FOOTBALLER

MASTER THESIS

Sait BÖKE

ABSTRACT

In this study, it was aimed to investigate the levels of success motivation of elite athletes in the field of wrestling and football in terms of various variables. Literature review was conducted to realise this aim and the information related to the question of this research was included in this thesis. A survey was conducted on a total of 462 athletes consisting of male elite wrestlers (N: 249), who are active in Ankara, Kahramanmaraş and Samsun, and professional soccer players (N: 213), who are actively playing football in the leagues. The "Willis Sports-Specific Achievement Motivation Scale" developed by Willis (1982) was applied to the surveyed athletes. Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis and Spearman's Rho tests were used to compare the data obtained and the significance of the results was determined at alpha 0.01 and 0.05. Significant differences were found in the variables of age, education, income, psychologist, father education and number of siblings according to success motivation and sub dimensions of participating athletes. It is seen that there is no difference according to the variables such as branch, marital status, co-educational status, best grade and number of children.

Key Words : Success motivation, Football, Wrestling, Motivation, Sports,

Page Number : 85

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Selçuk Gençay

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. Problem.....	2
1.1.1. Problem cümlesi	2
1.2. Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Varsayımları	3
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1. Spor Kavramı ve Tanımı.....	5
2.1.1. Sporcu	5
2.1.2. Bireysel Sporlar	6
2.1.2.1. Güreş	7
2.1.3. Takım Sporları.....	8
2.1.3.1. Futbol.....	8
2.1.4. Bireyi Spora Yönlendiren İhtiyaçlar	10
2.1.4.1. Biyolojik ihtiyaçlar	10
2.1.4.2. Sosyal ihtiyaçlar	11
2.1.4.3. Psikolojik ihtiyaçlar.....	11
2.1.5 Sporda Hedef Belirleme.....	12
2.1.6. Sporda Performansı Etkileyen ve Engelleyen Faktörler	13
2.1.6.1. Dış faktörler.....	13
2.1.6.1.1. Sosyal faktör (Aile)	13
2.1.6.1.2. Malzeme (Araç – Gereç) ile ilgili faktörler.....	14
2.1.6.1.3 İklim (Spor alanı) ile ilgili faktörler	14

2.1.6.1.4. Antrenör Sporcu İlişkisi ile Faktörler	15
2.1.6.1.5. Hakem Faktörü	15
2.1.6.1.6. Beslenme ve Dinlenme Faktörleri	16
2.1.6.1.7. Oyun (Yarışma) ile ilgili faktörler	16
2.1.6.2. İç Faktörler	17
2.1.6.2.1. Genel sağlık durumu	17
2.1.6.2.2. Fiziksel yeterlilik	17
2.1.6.2.3. Dayanıklılık	17
2.1.6.2.4. Kuvvet	17
2.1.6.2.5. Sürat.....	18
2.1.6.2.6. Esneklik	18
2.1.6.2.7. Fiziksel uygunluk	18
2.1.6.2.8. Psikolojik Faktörler	19
2.2. Motivasyonun Tanımı.....	19
2.2.1.Motivasyon Türleri	20
2.2.1.1. İç motivler	20
2.2.1.2. Fizyolojik motivler	21
2.2.1.3. Sosyal motivler.....	21
2.2.1.4. Psikolojik motivler	21
2.2.2 Motivasyon Teorileri.....	22
2.2.2.1. Kapsam teorileri	22
2.2.2.1.1. İhtiyaçlar hiyerarşisi	22
2.2.2.1.2. Çift faktör teorisi	23
2.2.2.1.3. ERG teorisi	23
2.2.2.1.4. Başarma ihtiyacı teorisi	23
2.2.2.2. Süreç Teorileri	24
2.2.2.2.1. Eşitlik teorisi.....	24
2.2.2.2.2. Beklenti teorileri.....	24
2.2.2.2.3. Sonuçsal Şartlandırma teorisi	25
2.2.2.2.4. Amaç teorisi.....	25
2.2.3. Sporda Motivasyon Kavramı	26
2.2.3.1. Genel spor motivasyonu	27
2.2.3.1.1. Etkin olma arzusu	27
2.2.3.1.2. Takdir ve saygı görme arzusu	28

2.2.3.1.3. Toplumda statü sahibi olma arzusu	28
2.2.3.1.4. Merak arzusu	28
2.2.3.1.5. Macera hevesi	29
2.2.3.2. Özel Spor Motivasyonu	29
2.2.3.2.1. Başarılı Olma Arzusu	29
2.2.3.2.2. Ait olma ve sevgi görme arzusu	29
2.2.3.2.3. Kendini emniyette hissetme arzusu	30
2.2.4. Motivasyon Performans İlişkisi	30
2.2.5. Motivasyon Alanında Yapılmış Çalışmalar	30
2.2.5.1 Motivasyon alanında yapılmış yurt içi çalışmalar	30
2.2.5.2. Motivasyon alanında yapılmış yurt dışı çalışmalar	33
3. YÖNTEM	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Evren ve Örneklem	36
3.3. Verilerin Toplanması	36
3.4. Çalışmada Kullanılan Ölçme Aracı	36
3.5. Verilerin Analizi	37
4. BULGULAR	38
4.1. Geçerlilik ve Güvenilirlik	38
4.2. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	41
4.3. Medeni Durum Değişkenine İlişkin Bulgular	41
4.4. Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular	42
4.5. Eş Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular	43
4.6. Anne-Baba Eğitimi Değişkenine İlişkin Bulgular	44
4.7. Çocuk ve Kardeş Sayısına Değişkenine İlişkin Bulgular	46
4.8. Gelir Değişkenine İlişkin Bulgular	48
4.9. Başarı Değişkenine İlişkin Bulgular	49
4.10. Psikolog Olma Durumuna İlişkin Bulgular	50
5. TARTIŞMA	51
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	56
6.1. Sonuç	56
6.2. Öneriler	57
KAYNAKÇA	59
EKLER	69
ÖZGEÇMİŞ	85

SİMGELER VE KISALTMALAR

FAİÖ : Futbol Antrenör İletişim Ölçeği

N : Sayı

SÖBMÖ : Spora Özgü Başarı Motivasyon

SPSS : Statistical Packages for the Social Sciences

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1: Geçerlik ve güvenilirlik.....	38
Tablo 2: Araştırmaya katılan sporcuların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımı	38
Tablo 2: (Devam) Araştırmaya katılan sporcuların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımı.....	39
Tablo 3: Araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin mann-whitney U testi	40
Tablo 4: Araştırmaya katılan sporcuların yaşları ile başarı motivasyonlarına ilişkin Spearman's Rho testi.....	41
Tablo 5: Araştırmaya katılan sporcuların medeni durum değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Mann-Whitney U testi	41
Tablo 6: Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	42
Tablo 7: Araştırmaya katılan sporcuların eş eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	43
Tablo 8: Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	44
Tablo 9: Araştırmaya katılan sporcuların anne eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	45
Tablo 10: Araştırmaya katılan sporcuların çocuk sayısı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi	46
Tablo 11: Araştırmaya katılan sporcuların kardeş sayısı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi	47
Tablo 12: Araştırmaya katılan sporcuların gelir değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	48
Tablo 13: Araştırmaya katılan sporcuların başarı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi	49
Tablo 14: Araştırmaya katılan sporcuların psikologlarının olması durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi	50

EKLER DİZİNİ

Sayfa No

Ek 1. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Karar Raporu	69
Ek 2. Tez Başlığı Değişikliği Öneri Formu	70
Ek 3. Yüksek Lisans Tez Önerisi Bildirim Formu	71
Ek 4. Kahramanmaraşspor A.Ş.'nin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı.....	72
Ek 5. M.K.E. Ankaragücü Spor Kulübü'nün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı	73
Ek 6. ASKİ Spor Kulübü'nün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı	74
Ek 7. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Derneği'nin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı.....	75
Ek 8. Türkiye Güreş Federasyonunun Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı.....	76
Ek 9. 1920 Maraş Spor Kulübü Derneğinin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı.....	77
Ek 10. Samsunspor Kulübünün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı.....	78
Ek 11. Anket Formu	79
Ek 12. Turnitin İntihal Raporu	82

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Elit düzeydeki sporcuların performanslarını yükseltmek amacıyla kullanılan metotların en önemlilerinden biri olan spor psikolojisi başarıyı artırdığı için her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Bu çerçevede spor psikolojisi, sporcuların performanslarına üst düzeyde katkıda bulunması ve bedensel antrenmanlarla birlikte uygulanmasından dolayı son dönemlerde çok sık tartışılan ve araştırmalara konu olan kavramlardan birisi olmuştur.

Doğada fizyolojik olarak var olan insan yalnızca bir varlık değildir. İnsanlarla iletişim kuran psikolojik, sosyolojik ve kültürel karakterlere sahip bir varlıktır. Bu durumdan dolayı spor yapılan ortamda sporcunun zihinsel ve ruhsal olarak bulunduğu mevcut durum, başarısı ile yakından ilişkilidir. Çağımızda üst düzey sporlarda ortaya çıkan performans, sporcunun yarışma sırasında ortaya koyduğu fizyolojik, psikolojik ve biyomekanik performansı olarak kabul edilmektedir. Maksimum bir performans düzeyine ulaşmak, yarışan sporcunun fizyolojik gücüyle beraber psikolojik kapasitesinin geliştirilmesine ve istenilen amaca uygun bir şekilde yükseltilmesine bağlıdır (1).

Motivasyon, insanı belirli bir davranışa yönlendiren, bu davranışların düzenliliğini ve devamlılığını belirleyen, davranışa şekil veren çeşitli iç ve dış tesirlerle bunların devamını sağlayan mekanizma olarak tanımlanabilir (2).

Theodore Roosevelt'in "İnanmak başarmanın yarısıdır" sözünden anlaşıldığı gibi motivasyonun etkisi ve başarı arasında ilişkinin sporda sanılandan çok önemli olduğu görülmektedir. Yarışmacı sporcunun performansının kalitesi, çoğunlukla o kişinin bireysel motivasyonuna bağlıdır. Güçlü bir şekilde motive olunmayan bir durumun, başarısızlık ile sonuçlanması kaçınılmaz bir gerçektir. Her birey, kendini mutlu eden ve huzur verici durumların peşinden koşma, rahatsız olduğu durumlardan ise kaçınma yönelimi gösterir. İnsanların duygu, düşünce ve beklentileri birbirinden farklı olduğu için sporcuların davranışlarını ve onları yönlendiren içgüdülerini anlamak zordur. Başka bir deyişle sporcu motivasyonunu etkileyen çeşitli sebepler ve etkiler bulunmaktadır (3).

Yarışmacıların üstün efor ve güç gerektiren antrenmanlar ve bunların devamlılığını sağlayan gücü, motivasyon kuramları içerisinde önemli bir yere sahip "Başarı Motivasyonu Kuramı"yla açıklanabilir. Bu kuram, sporcunun fiziksel bir aktiviteye neden katıldığını, başarılı olmak için neden bu kadar çok efor sarf ettiğini ve buna ne amaçla uzun süre devam ettiğini açıklamaktadır (4).

1.1. Problem

Sporda üst düzey bir performans sergilemek için fiziksel performans açısından güçlü olmanın yanında psikolojik yönden de güçlü olmak gerekmektedir. Zihinsel açıdan güçlü olmak ve gelişmek için fizyolojik antrenmanların yanı sıra psikolojik yönlerin güçlendirileceği antrenmanlara da ihtiyaç duyulmaktadır.

Bireyin motivasyonun gücü ve başarı arasındaki ilişki sporda çok önemli bir yere sahiptir. Motivasyon gücü düşük olan bir durumun, düşük bir başarısızlık ile sonuçlanması beklenen bir durumdur. Her birey, kendini mutlu eden ve huzur bulduğu durumları arama, rahatsız olduğu durumlardan ise kaçma yönelimi gösterir. Arama ve kaçınma eğilimleri, bireyin psikolojik motivasyonunu önemli bir biçimde harekete geçirmektedir. Hangi yönelim daha güçlüyse, ona yönelik motivler ortaya çıkar. Buna göre, başarı güdüsü, başarılı olma ya da başarısızlıktan kaçınma; arkadaşlık güdüsü ise itibar arama ya da reddedilmekten kaçınma şeklinde ortaya çıkar (5).

Üst seviye başarıya ulaşmış bireylerin, başarılı olmak için yüksek güdülenme gösterirken, başarısızlıktan kaçınma güdüsünde düşük motivasyon gösterdikleri görülmüştür. Başarı seviyeleri düşük olan bireylerin ise başarılı olma motivasyonlarının düşük, başarısızlıktan kaçınma motivasyonlarının yüksek olduğu görülmüştür (6).

1.1.1. Problem cümlesi

Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.

1.2. Alt Problemler

1. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında fark var mıdır?
2. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında ,
 - a) Yaş
 - b) Medeni durum
 - c) Eğitim durumu
 - d) Eşlerin sporcu olma durumu
 - e) Anne-Baba eğitim durumları

- f) Çocuk ve kardeş sayısı durumları
- g) Gelir durumları
- h) Başarı durumları
- i) Psikolojik destek durumları arasında fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, güreş ve futbol branşındaki elit sporcuların başarı motivasyonu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Spor beden ve ruh sağlığını geliştirmek, belirli rekabet düzeni içinde mücadele etme, yarışma, heyecan duyma ve rakibe üstün gelerek başarı gücünün yükseltilmesi, bireysel seviye açıdan en zirve seviyeye çıkarılması için gösterilen yoğun gayretlerdir (7).

Zirve seviyede başarıları elde etmek sporcu için eksiksiz yaklaşımlara gerek duyar. Bu bütünlük içerisinde psikolojik açıdan güçlü olmak da önemli yer tutmaktadır (8).

Başarı motivasyonu teorisi sporcuların fiziksel bir mücadeleye neden katılma gereği duyduğunu, başarmak için neden bu kadar çok çaba ve emek harcadığını ve buna neden uzun yıllar devam ettiğini açıklamaktadır (9).

Sporda başarılı bir performans için gerekli olan antrenman metotları, beslenme, kullanılan materyaller ve ekonomik düzeyler ortalama olarak tüm sporcular için dengelendiğinde farklılık yaratacak en önemli faktör olarak psikolojik destekler ön plana çıkmaktadır. Araştırmamızda performansı artırmak amaçlı psikolojik etkenler ve motiv kaynaklarının sporcular için ne denli önemli olduğunu ve gerekliliğini vurgulamak amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Çalışmaya katılan katılımcıların evreni temsil edici nitelikte olduğu varsayılmıştır.
- Çalışmada kullanılan ölçme araç ve yöntemlerinin psikolojik uygunluk düzeyini belirleme gücüne sahip olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmada verileri toplamak için kullanılan ölçme başarı motivasyonu ölçeğinin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin yapılmış olup araştırmacının amacı için yeterli olduğu varsayılmıştır.

- Araştırmada verileri toplamak için kullanılan ölçme aracı demografik özellikler formunun araştırmacının amacı için yeterli olduğu varsayılmıştır.
- Uygulanan istatistik yöntemlerin, değerlendirmelerinin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.
- Anketi dolduran bireylerin gönüllü olarak doldurdıkları varsayılmıştır.
- Anketi dolduran bireylerin, anket sorularını doğru ve içtenlikle cevapladıkları ve buna ilişkin ifadelerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.
- Anketi dolduran bireylerin, anketi doldururken dış etkenlerden etkilenmedikleri varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma futbol ve güreş branşı ile sınırlıdır.
- Araştırma erkek sporcular ile sınırlıdır.
- Araştırma Ankara, Kahramanmaraş, Samsun illeriyle sınırlıdır.
- Araştırma başarı motivasyonu ölçeği ile sınırlıdır.
- Bu araştırma konu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlıdır.
- Araştırma 2017–2018 yılları ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor Kavramı ve Tanımı

Etimolojik köken olarak spor kelimesi disport (dis ve porture) kelimelerinden türemiş olup işten uzak durmak anlamına gelir. Zaman içinde yarışma, korunma ve üstün başarı elde etme çabası olan her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan “spor” türemiştir (10).

Spor, medeniyet gelişiminin içerisinde, başlarda saldırı ve savunma amaçlı yapılırken, ilerleyen süreçlerde yarışma amaçlı olarak yapılmıştır. Süreç ilerledikçe spor; takım ve bireysel sporlar olarak belirli kurallar çerçevesinde yapılmaya başlamıştır. Yarışma formatına geçildikçe spor, insanların mücadele etmek, kazanmak, birbirine üstün gelmek için kurallara bağlı olarak yapılmıştır (11).

Spor, insan için kendisini ifade etme biçimi, başarısını deneme ölçme aracı, bir dürtü, toplumsal açıdan da toplumsal yapıya, sosyo-ekonomik yapıya uygun, kişilere biçim verme aracıdır (12).

Spor insanın tabii çevresini insani çevre haline dönüştürürken elde ettiği yetenekleri geliştiren, belirli kurallara uygun, kişisel veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslek haline getirilen, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirerek ruh ve fiziki geliştiren rekabete dayalı, dayanışmacı ve kültürel olarak gelişen bir olgudur (13).

2.1.1. Sporcu

Sporcu, belirli kurallar içerisinde, bir amaca bağlı veya amaçsız, bireysel ya da toplu olarak kendini spora adayın, daha ileriki aşamada sporu meslekleştiren rekabete dayalı, dayanışmacı ve kültürel bir olgu içinde var olan fiziksel ve psikolojik yanı olan, yaptığı iş sonucunda maddi ve manevi tatmin yaşayan kişidir (12).

Sporcu, amatör ve profesyonel sporcu olmak üzere iki farklı şekilde adlandırılabilir:

Profesyonel sporcu: Dilimize amatörün karşıtı olarak geçen profesyonellik, maddi bir kazanç karşılığında spor yapan kişi olarak girmiştir. Sporun artık küçük yaşta girilen bir uğraş olduğu gerçeğini unutmamak gerekiyor. Modern spor tarihinde başarılı olmuş sporcuların spora çok erken yaşta başladıkları artık kaçınılmaz bir gerçektir (14).

Türkiye'nin sporda profesyonelliği, futbol federasyonunun Temmuz 1951 tarihinde aldığı bir kararla olmuştur. Spor kulüplerinin futbolla profesyonel olması bir devrim, bir yenilik olarak görülmektedir (15).

Amatör sporcu: Her türlü beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile benzeri faaliyetlerin yapılması sayesinde, hayatın devamı için gerekli gelir temin etme amacı taşımadan ve faaliyetlere katılmaktan dolayı hiçbir şekilde ücret almaksızın, belirli kurallara uygun olarak yapılan beden ve ruh sağlığı sağlayıcı ve geliştirici nitelikteki faaliyetlere “amatör spor” faaliyetleri denir (16).

Öte yandan amatörlük kavramı ve anlayışı bakımından son yıllarda önemli gelişmeler olmuştur. Nitekim 1976 Montreal Olimpiyatlarında müşahede edilen gerçek şudur: Artık Uluslararası Olimpiyat Komitesince tarif edilen amatörlük vasfına uygun sporcuya rastlamak oldukça güçtür. Bir yeni kavram doğmuştur. O da mesleği spor alan sözde amatör yarışmacılardır. Bu rekortmenlere bazı devletlerde, profesyonel sporculara sağlanamayan maddi ve teknik yardım yapıldığı da bilinmektedir (17).

Günümüzde sporculuğun bir meslek olduğu kabul görmeye başlamıştır. Buna rağmen amatörlük ve profesyonelliğin sınırlarını belirlemek oldukça zordur. Yasalarda amatör görülen pek çok spor branşında sporcular, toplumda içinde yüksek kazançlı meslek sahiplerinden çok daha fazla gelir elde ettiği görülmektedir (14).

2.1.2. Bireysel Sporlar

Güreş, boks, judo, tekvando, gibi bireysel olarak yapılan branşlar zamanla bireysel spor olarak belirlenmiştir. Mücadelenin ön palanda olduğu, erkeklik egosu yüksek olan bu branşlarda sporcular rakipleri ile direk olarak mücadele gösterir. Badminton, tenis, masa tenisi, ve okçuluk gibi spor dalları ise sporcuların direk bir temas olmadan yaptığı sporlar bireysel sporlardır. Bu spor branşların da dikkat ve çeviklik çok önemlidir. Mücadele anında sorumluluk kişinin kendisine ait olup, başarı ve başarısızlık sporcunun kendisine aittir. Sonucun kişinin kendisine bağlı olmasından dolayı bu sporu yapan sporcular daha stresli olmaktadır. Bireysel branşlarda ki sporcular sahada yalnız başlarına olduklarından dolayı yalnızlık duygusuna kapılırlar. Yalnız başlarına mücadele ettiklerinden hayatta yaşadıkları sorunları da kendi başlarına halletme çabası içinde olurlar (18).

Bireysel sporlar yapan sporcular: çabuk karar verme, kendine güven, kendini denetleme, doğruluk, haklarını koruma gibi özelliklerini geliştirir ve kişi kendi yetenek ve kabiliyetlerinin farkına varır, becerisini artırır (19).

2.1.2.1. Güreş

Güreş branşı insanlık tarihinin her döneminde var olan sporlardan birisidir. Bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için zor yaşam şartları altında insanlar arasında üstünlük sağlamak arzusu, insanları ve toplumları savaşçı bireyler yapmaya, zorluklarla mücadele etmeye zorlamıştır. Güreş branşında; cesaret, güç, mertlik, dürüstlük, çeviklik, beceri gibi özelliklerin görülmesi bütün insanlar ve toplumlar tarafından beğenilmiş ve benimsenmiştir(20).

Aletsiz aktivite faaliyeti olarak değerlendirilen güreş branşı, bireylerin doğayla ve diğer bireylerle mücadelelerinde bedenlerini her an savunmaya hazır bulundurmak amacıyla fiziklerini güçlendirmek, yaşam mücadelesinde savunmaya ve korumaya çalışmaktadırlar. Nesiller arasında sistematik bir çalışma şeklinde gelişen güreş, karşılaşmalar ile bir savunma tekniği olarak gelişim göstermiştir. Güreşin bir savunma amacı ile değil de spor olarak devam etmesi M.Ö. yedi veya sekizinci yüzyılda karşımıza çıkmaktadır. Bu geçiş döneminde Antik Yunan'da güreş en gözde sporlar arasında yer aldığı görülmektedir. Jimnastik eğitiminin bir parçası ve beşli müsabakaların en önemli kısmını oluşturmuştur. Güreşçiler, Palaestra adı verilen arenada yumuşak topraklı veya kum döşenmiş meydanlarda fiziklerine yağ ve ince kum sürerek müsabakalar yapmışlardır (21).

Türklerin eski sporlarından birisi olan güreş branşı müsabakaları eski dönemlerde kuralları belirlenerek hakem eşliğinde yapılan, kazanma ve kayıp etme durumları belirtilmiştir. Eski Türk kültüründe güreş topluma zihinsel ve ruhsal gelişim sağlamak amacıyla çeşitli sebeplerle uygulanmakta olduğunu görmekteyiz (22).

Geçmişten günümüze Türk toplumlarında sevilen ve benimsenerek uygulanan spor branşlarının başlangıcında ortaya çıkan güreş, yağlı, aba, şalvar, kemer ve karakucak güreşleri gibi farklı formlarda sürdürülmektedir (23).

On dokuzuncu yüzyılda Türk güreşi, sporcuların Avrupa'da ve Amerika'da göstermiş oldukları başarılı müsabakalarla herkes tarafından tanınmaya başlanmıştır. Başarılı müsabakalar yapan Türk sporcular günümüzde de ülkemizde, dünya da sistemli bir şekilde devam eden modern minder güreşini Türkiye'ye getirmişler ilk olarak 1903'te Beşiktaş Jimnastik Kulübü minder güreşiyle çalışmalar yapmaya başlamıştır. Amatör güreş müsabakaları modern Olimpiyat Oyunlarının başlanmasıyla on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında uluslararası güreş müsabakaları grekoromen ve serbest stil olarak uluslararası güreş kurallarına bağlı kalarak yapılmaya başlamıştır. Antik olimpiyat güreşlerinden esinlenerek

grekoromen güreş, modern olimpiyat oyunlarında 1896'da yerini almıştır günümüzde de devam etmektedir. Serbest güreş, ilk zamanlar profesyonel bir sporken 1888'den sonra amatör branş olarak uygulanmaya başlanmıştır. Serbest güreş ilk kez 1904'te Saint Louis Olimpiyatları'nda resmi programında yer almıştır (24).

2.1.3. Takım Sporları

Voleybol, hentbol, basketbol, futbol, buz hokeyi gibi branşlarda iki veya üzerinde bireyden oluşan guruplar arasında yapılan spor aktivitelerine takım sporları olarak adlandırırız. Bu branşlarda taktik önemli yere sahiptir. Bireyler strateji ve taktik zekasına sahip olmalıdır. Başarı ve başarısızlık bütün guruba dağıldığı için bireylerin görevleri ve psikolojik zorlanmaları daha düşüktür. Dayanışma, gurup arkadaşlarını tanıma, onların müsabaka anında neler yapabileceklerini tahmin etme gibi özelliklerini bilmek önemlidir. Bireylerde müsabaka içinde sorumluluk eşit düzeyde olduğunda ekip ile çalışabilme, işbirliği yapabilme, başarı ve başarısızlığı paylaşabilme gibi özellikler ön plana çıkar (25).

Süreç içerisinde değişim gösteren spor, 1950'li yıllardan itibaren tüm dünya da yaygınlaşan takım sporları insanların ilgisini çekmeyi başarmış ve 1980'lerden sonra takım sporlarına olan ilgi daha da artmıştır. Özellikle futbol branşına artan ilgi diğer spor branşlarına da sıçrayarak devam etmektedir. Günümüzde futbol başta olmak üzere basketbol, voleybol, hentbol, Amerikan futbolu, su topu, hokey gibi spor branşları dünya da en büyük organizasyon olan olimpiyatlarda yer almaktadır (26).

2.1.3.1. Futbol

Futbol oyununu, tüm dünya da en fazla ilgi gören spor branşı olmasına rağmen, başlangıcının hangi tarihte ve nerede oynandığı ile ilgili kesin bilgilere ulaşılmamaktadır. Futbolun ilk oynandığı ülkeler olarak Asya'da Çin, Japonya, Hindistan; Afrika'da Mısır; Amerika'da Meksika; Avrupa'da Yunanistan, İtalya, Fransa ve İngiltere karşımıza çıkmaktadır (27).

MÖ 2697 yılında Çin İmparatoru Huang-Ti, askerlerine çeviklik kazandırmak amacıyla futbol oynatmıştır. Çin efsanelerinde İmparator Huang-Ti'nin askerlerinin, yuvarlak meşin bir cismi, yere dikilmiş iki direk arasından geçirme mücadelesi verdikleri belirtilmektedir (28).

Futbolun İngiltere’de ortaya çıkışı bir tartışma konusudur. Fransızlar futbolun atası sayılan La Seul’u akıncı Normanlarla İngiltere’ye götürdüklerini iddia etmişlerdir. İngilizler ise, Normanlardan önce kendilerinin bu oyunu oynadığını ileri sürmektedirler. İtalyanlara göre de futbolu İngiltere’ye götüren Jul Sezar’ın lejyonerleridir. Ama futbolun kaynağı neresi olursa olsun, İngiltere’de 12. yy’dan itibaren futbol oynanmaya başlanmış, İtalya’da gördükleri ve beğendikleri günümüz futboluna benzeyen bir oyun şekli olan Guicco del Calcio’yu kendi ülkelerine götürerek yaymaya çalışmışlardır. 17. yy.ın ortalarında Colcio, futbol kurallarına benzerlik göstererek tüm İngiltere’de oynanmaya başlanmıştır (28).

Tarihte 11 kulüp yöneticisi Londra’da Great Queen Street’te, Lincol’un Hanı’ndaki Free Mason’un Meyhanesi’nde toplanmış, Futbol Birliğini (Football Association) kurmaları neticesinde Modern futbolu ortaya çıkarmış ve 26 Ekim 1863 olarak kabul edilmektedir. İngiliz Futbol Birliği bu alanda dünya da kurulan ilk milli federasyondur. Bu tarihten itibaren birçok ülkede federasyonlar kurulmuş ve FIFA (Milletlerarası Futbol Birlikleri Federasyonu) çatısı altında toplanmıştır (28).

Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA) ise, 1904 yılında Belçika, İsviçre, Hollanda, Danimarka, Fransa, İsveç ve İspanya federasyonları tarafından kurulmuştur. Bir yıl sonra da, bugün futbol kurallarını düzenlemek yetkisini elinde bulunduran ve 1866 yılında İngiltere adalarındaki İngiltere, İskoçya, Galler ve İrlanda futbol federasyonlarının bir araya gelmeleriyle kurulan “International Board” bu örgüte katılmıştır. Bugün FIFA’da 166 ülkenin futbol federasyonları üye olarak bulunmaktadır (29).

1905 yılında Galatasaray, 1907 yılında Fenerbahçe spor kulüplerinin kurulmasıyla Türk futbolu bir varlık olarak ortaya çıkmış ve bu tarihlerden sonra Türk futbolcularından da söz edilmeye başlanmıştır. 1908’de İkinci Meşrutiyet ile birlikte kulüp kurma hakkının resmen tanınması sonucunda futbol kulüplerinin sayısının bir anda arttığı görülmektedir (30).

1920 yılında TBMM’nin (Türkiye Büyük Millet Meclisi) kurulmasıyla Türk futbolunda önemli ilerlemeler kaydedilmiş, 1922 yılında ilk spor teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) kurulmuştur. 13 Nisan 1923 yılında kurulan Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) 21 Mayıs 1923 yılında TFF’nin, Uluslararası Futbol Federasyonu’na (FIFA) kabul edilmiştir. Türkiye bu alanda dünya daki yerini almış ve ilk maçını 26 Ekim 1923 yılında İstanbul’da Romanya ile oynamıştır (28).

Futbol, oyunun seyredenleri ve oyuna katılanları sürekli peşinden sürükleyen bir takım oyunudur. Her oyuncunun kendini kişisel becerileri doğrultusunda gösterme şansı olması ve takım oyunu özelliği taşımasının yanında her oyuncu kendini kanıtama şartlarına bulduğu ve takım ile uyum içinde, ortak paydalarla başarıyı amaçladığı bir spor branşdır (31).

Dünya da ve ülkemizde futbol, milyonlarca kişinin ilgisini toplamaktadır. Bu durum futbolu cazip spor branşlarından birisi yapmaktadır. Futbol insanlar arasında kolay uygulandığından dolayı insanların ilgisini çekip geniş kitleleri büyüdü altına almıştır ve dikkat noktası haline gelmiştir (32).

Futbol, tarihî geçmişinden bu yana büyük aşamalar kat etmiş ve milyonların gönlünde taht kurmuştur. Futbol oyunu, sahadaki asil ve yedek oyuncularıyla oynanan, iki takımın birbirine üstünlük kurmasını amaçlayan bir oyundur. Diğer sporlarda olduğu gibi futbol da oyun olarak bünyesinde belirli özellikler bulundurulur. Futbol, bilimden yararlanarak hedeflerini gerçekleştirebilir (33).

2.1.4. Bireyi Spora Yönlendiren İhtiyaçlar

2.1.4.1. Biyolojik ihtiyaçlar

İnsanın doğasında var olan hareket etmenin temelini kaslar ve iskelet sistemi oluşturur.

Her şeyden önce aktivitede bulunan kişi, “hareket etme” gereksinimini karşılamaktadır (34).

Fiziksel egzersizler, iskelet özgül ağırlığını ve bağ dokunun esnekliğini artırmakta, iskeleti ve bağ dokuyu baskı ve gerginliklere karşı kuvvetlendirmektedir. Fiziksel egzersizler, bir düzen bağlı olarak yapıldığında organizmanın fiziksel uygunluk ve dayanıklılığını ve buna bağlı olarak da iç organların sağlıklı çalışmasını sağlar (17).

Fiziksel hareket ihtiyacı, insanın ihtiyaç duyduğu en önemli uyarılardan biridir. Bu ihtiyacın eksikliği yetişkin organizmalarda dokuların gerilemesine neden olurken gelişmekte olan organizmada ise çeşitli şekil ve işlev bozukluklarına yol açar. Hareket etmek, insanını en önemli ihtiyaçlarından biridir. Bu ihtiyaç, belli standartlara bağlı olarak düzenli bir sistem ve yoğunlukta spor yolu karşılanması halinde, insanda göz ile görülebilen, çeşitli materyallerle ölçülebilen olumlu değişiklik ve gelişmeler sağlar. Bireyin iskelet yapısı gelişir, kasları gelişir, kas gücü ve dolaşım sisteminin verim ve dayanıklılığı artar, hareketleri esneklik ve akıcılık kazanır, fiziksel performansı yükselir (25).

2.1.4.2. Sosyal ihtiyaçlar

Birey yaşamına sosyal bir gurup içerisinde başlar ve yine sosyal bir gurup içerisinde son bulur. Toplum içerisinde yaşayan birey ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşamını devam ettirmek için birlikte yaşadığı insanların yardımına, desteğine ve işbirliğine ihtiyaç duyar (35).

Modern ağın toplumsal yaşamında spor giderek büyüyen ve geniş kitlelerin dikkatini çekmektedir. Yaşanan hızlı değişim çağımızın en önemli özelliklerinin başında gelmektedir. İnsanın her yeni gün karşılaştığı yenilikler toplumun yapısını ve hayat şartlarını aynı hızla değiştirdiğini söylemek mümkün olabilmektedir. Gelişmiş toplumlarda olduğu kadar, gelişmekte olan ve gelişmemiş toplumlarda spor en önemli iletişim araçlarından biridir (36).

Çağımızda spor, bos zaman uğrası olmaktan çıkararak propaganda etkisini sahip sosyal-politik-ekonomik özelliklere sahip toplumsal bir kurum olmuştur. Bu özelliği sporu bazı beden hareketleri veya basit bir yarışma olayı olmaktan çıkartarak kitleleri yerinden oynatan, toplumsal hayata yön veren bir heyecan ve seyir aracı olmuştur. Yaşanan bu gelişmeler, spora ilgi duyan veya duymayan milyonlarca genci değişik şekilde etkilemiştir. Gençlere kendi kkk çevrelerinde takdir edilmekten başlayıp, toplumsal bir kahraman olmaya, uluslararası n kazanmaya uzanan manevi mutluluklardan, daha iyi finansal koşullara ve toplumsal sınıf geliştirmeye kadar uzanan geniş imkanlar sağlamıştır. Bu ihtiyaçlar daha fazla sayıda bilim ve spor adamını, spor alan ve araçlarını daha yüksek performans sağlayacak şekilde geliştirme çabası içine sokmuştur. Bütün bunların sonucunda sürekli yükselen bir performans gelişmesi oldu ve gelişen performans daha çok ilgi uyandırdı (36).

2.1.4.3. Psikolojik ihtiyaçlar

Psikoloji biliminde ihtiyaç terimi, bireyin gelişimi ve çevresiyle uyumlu bir ilişki kurabilmesi için önem taşıyan koşulların eksik kalması anlamında kullanılmaktadır (37).

Maslow'a göre insanlar ilk olarak ihtiyaçlar hiyerarşisinin en alt basamaklarında yer alan temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırlar. Alt basamaklardaki ihtiyaçlar giderildikten sonra bir st basamakta yer alan ihtiyaçların tatminine yönelik eylemler ortaya çıkar. Bu ihtiyaçlardan fizyolojik, güvenlik, sevgi, saygınlık ihtiyaçları temel ihtiyaçlardır. Spor yapan bireylerin potansiyellerini tam olarak kullanabilmesi için temel ihtiyaçların giderilmesi yetmektedir. Temel ihtiyaçlar karşılayan insanlar kendi potansiyellerinin farkına vardıklarında, kendini gerçekleştirme sürecine başlarlar. Bireyin bu süreçte bilme, merakını giderme ve anlama, spor, estetik, yaratıcı olma ihtiyaçlarını karşılamaya ihtiyaç duymaya başlar (38).

Büyük ölçüde temel ihtiyaçları karşılanan birey, kendine gerçekleştirmek, tüm yaratıcı yeteneklerini ortaya koyarak bunları en üst düzeyde geliştirmek istemeye başlar. Kendini gerçekleştirme, bireyin ulaşmak istediği yere gelmesi, elde etmek isteğine kavuşması demektir. Birey, meslek olarak seçtiği alanda en başarılı bir eleman olmayı arzu edebilir. Bu çerçevede bir sporcuda uğraştığı spor dalında ulusal ve uluslararası düzeyde başarı sağlamış hemen her kesimin tanıdığı, elde ettiği başarılarla ülkesinin gurur duyduğu bir insan olmayı isteyebilir (39).

2.1.5. Sporda Hedef Belirleme

Birey bir hedef belirleme ve bu hedefte ilerlemek istemesi durumunda, daha üretken hale gelerek, etkili bir enerjiye dönüşme ve bilişsel bir güdülenme durumuna dönüşmesi olarak tanımlanmaktadır (40).

İnsanlar görev ve ego yönelimleri olarak bilinen iki tip katılım eğilimine sahiptir (41).

Hedef perspektif teorisi, iki hedef bağlamında baskınlığın olduğunu ileri sürmektedir. Bir görev için ölçütün, bir kişinin kişisel yeterliliğini artırmaya çalıştığıyla ve bir ego hedef boyutunun başkalarınınkinden daha üstün bir performans göstermekle ilişkili olduğunu varsayar (41).

Bireyler görev söz konusu olduğunda, yetkinliği kendi kendine atıf yapılan kriterleri kullanarak değerlendirirler ve öğrenecekleri bir beceriyi geliştirdiklerinde veya bir görevi geliştirirken başarılı olduklarını hissederler. Buna karşın, bireyler egoya dahil olduğunda, yeterliliği diğer referans kriterleri kullanarak değerlendirirler ve normatif üstünlük kurduklarında başarılı olduklarını hissederler (41).

İdman ve rekabet, her bağlamda desteklediği başarı hedefleri yoluyla sporcuların motivasyonunu etkileyebilir. Başarı hedefi teorisine göre bireylerin başarı bağlamlarına katılma yönündeki temel nedeni yetkinlik geliştirmek ya da göstermektir (41).

Rekabet, sporun ayrılmaz bir parçasıdır ve belirleyici özelliklerinden birisi, “olumsuz sonuç bağımlılığı” ondan ibarettir; bu da insanların hedeflerine yalnızca başkalarının pahasına ulaşabilmesi anlamına gelmektedir (42).

Antrenman ve rekabet görev ya da ego katılımını farklı bir şekilde teşvik eden karakteristiklere sebep olabilir. Organize eğitim genelde sporcuların becerilerini geliştirmelerine ve uygulamalarına fırsat tanımak için yapılandırılmıştır. Öz-referanslı yeterlik kazanımına yapılan bu tür vurgu, görev katılımını teşvik etmelidir (41).

2.1.6. Sporda Performansı Etkileyen ve Engelleyen Faktörler

2.1.6.1. Dış faktörler

Dışsal motivasyon başka insanlar aracılığıyla gönderilen tepkileri olumlu ve olumsuz olarak kabul eden, davranışın tekrarlama olasılığını artırıp azaltabilen, maddi ve manevi değerler taşıyabilen pekiştirmelerdir. Dışsal motivasyon ödülleri para, madalya, kupa gibi maddi materyaller olduğu gibi, maddi olmayan takdir edilme, övülme gibi kaynaklardan da gelebilir (15).

Dış kaynaklı gelen ve dolaylı olarak performansı etkileyen yüzlerce etken dışsal motivasyon faktörleridir ve birçoğunu değiştirmek ve geliştirmek olanağı vardır. Bu etkilerden bazıları; sosyal çevre, iklim, beslenme, malzeme (araç-gereç), antrenör ve benzeridir (43).

2.1.6.1.1. Sosyal faktör (Aile)

Büyük sporcuların hayatları incelendiğinde, genelinin spora başlamasında aile fertlerinden birinin, bir sporcuya olan hayranlığı ya da ünlü bir sporcu olamayıp üst düzey sporcu olabilme şansı olan çocuğunu bu yönde yönlendirilmesinin etkili olduğu görülmektedir (44).

Aile bireyin yaşadığı sosyal çevreyi ve spor dünyasıyla temasını sağladığı ilk kurumdur. Aile bireyin sosyalleşmesi üzerindeki ilk ve güçlü etkisi, çocuğun spora başlayıp başlamayacağı ve başlıyorsa nasıl bir spor yapacağını belirler. Ailenin sporla ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu etki etmektedir. Ailelerin bu ilgisi bilinç dışı ise çocuğun kapasitesinin üzerinde zorlamaya yol açıyorsa ya da mutlaka başarı elde etmeye koşullanmışsa fayda yerine zarar getirecektir (35).

Çoğu kez antrenör, sporcu ve anne-baba ilişkilerine küçümsenerek bakılır. Oysaki bu, sporcunun motive edilmesinde temel bir role sahiptir. Sporcunun ailesi, sporcunun spor ortamından dışlanmamalıdır. Antrenörler, sporcuların ailelerini mümkün olduğunca destekleyici bir konuma çekmelidir. Ailelerin, sporcunun yaşamındaki önemi çoğu kez gözden kaçırılmaktadır. Eğer ailelerin desteği gerektiği gibi olumlu bir şekilde alınırsa, sporcuların motivasyonları da olumlu yönde etkilenecektir (45).

Sporcu olan veya spora ilgi duyan anne ve babaların çocuklarını da spor yapmaya yönlendirdiklerini, eğitim seviyeleri yükseldikçe çocuğu da spor yapmaya teşvik ettiklerini tespit etmişlerdir (46).

2.1.6.1.2. Malzeme (Araç – Gereç) ile ilgili faktörler

Sporcuların spor için kullandığı spor kıyafeti büyük önem taşır. Kıyafetin vücuda uygun olması veya uygunsuzluğu sporcunun performansını etkiler. Kıyafetin teri emme oranı, ağırlığı, yapımında kullanılan kumaşın cinsi, dikiş noktalarının vücuda rahatsız edip etmemesi, giysinin kesim tarzı, vücuda uygunluğunu göz önünde bulundurmaya gerekmektedir (47).

Sporcunun maksimum performansını önemli derecede etkileyen giysilerde aranan özellikler, spor kıyafetinin kullanılacağı alana göre farklılık gösterebilmektedir. Örnek olarak; yüzücü mayoları ve paten giysileri için hava/su için düşük akışkan direnci, esneklik ve donukluk gibi özellikler önemliyken; futbol giysileri için yüksek mukavemet, serin tutma, ter emme, sürtünme direnci, çabuk kuruma gibi özellikler ön plandadır (48).

Hızla gelişen teknoloji ile paralel olarak insanların yaşam standartlarının yükselmesi sonucunda, sporcuların spor yaparken kullandıkları kıyafet ve diğer araç-gereçlerden beklentiler, sadece sağlamlık, tasarım ve moda unsurlarına uygun olmaktan öteye geçmiş, performans ve giysi konforu en önemli beklentiler olmuştur (49).

2.1.6.1.3. İklim (Spor alanı) ile ilgili faktörler

Spor yapılan alanının açık veya kapalı olmasının getirdiği riskler vardır. Kapalı olmayan alanlarda yapılan sportif organizasyonlarda sporcular öncelikle hava koşullarının yol açacağı olumsuzluklarla mücadele etmektedirler. Aşırı soğuk, aşırı sıcak, yağmur ve kar gibi faktörler bunların bazılarıdır. Salonlarda antrenman yapan veya yarışan sporcular için hava koşulları yerine salonun yeterince ısıtılması veya soğutulması gibi konulardır. Salonun yeterli derecede ısınmaması beraberinde çeşitli sağlık sorunlarını getirebileceği gibi, yaralanma riski ve performans kaybına da yol açabilir (50).

Açık alanlarda yapılan gece yarışmalarında veya salonlarda yapılan yarışmalarda sahanın yeterince aydınlatılmaması önemli bir risk taşımaktadır. Yetersiz aydınlatma sonucunda sporcunun performansını olumsuz yönde etkileyeceği gibi, kendisi ve çevresi için yaralanma riski oluşturabilecek durumları da tam olarak görememesine neden olur. Bunun yanında gündüz yapılan yarışma veya antrenmanlarda da güneş ışığı bir risk faktörü oluşturur. Sporcuların görmelerini ve görme açılarını engelleyebilmektedir (51).

2.1.6.1.4. Antrenör Sporcu İlişkisi ile Faktörler

Elit düzeyde spor yapan sporcular üzerinde antrenör ve sporcu arasında kurulan ilişki sporcunun fiziksel ve pisko-sosyal gelişimine önemli etki eder (52).

Bu kapsamda düşünüldüğünde; antrenörlük süreci sporcunun sporda yaşayacağı mutluluğu, benlik saygısını ve başarılarını belirlemede önemli rol oynamaktadır (53).

Sporcu ve antrenör arasındaki ilişkinin performansa dayalı başarısını elde etmede belirleyici olduğu bilinmektedir. Sporun yapıldığı ortamda sporcu ve antrenör karşılıklı olarak birbirine bağımlı bulunabilmektedir. Sporcu tarafından bakıldığında, karşılıklı bağlılık antrenörün yeterli olmasından, bilgi ve tecrübesinden faydalanmayı; antrenör tarafından bakıldığında da kendi yeterlik ve becerisini sporcu aracılığıyla performansa ve başarıya transfer etme ihtiyacını anlatır. Sporcu ve antrenör kendi aralarında profesyonel bir ilişki ya da ortaklık geliştirerek, başarıyı yakalayabilmek adına ortak zaman geçirme ve işbirliği yapmaya ihtiyaç duyarlar (54).

Sporcu ve antrenör arasında olumlu iletişim süreçlerinin yaşandığı ve sağlıklı ilişkilerin kurulduğu ortamda gerçekleşen olumlu ilişkisi sporcu motivasyonunu ve sporcu doyumunu arttırmakla birlikte sporculara becerilerini geliştirmek için de uygun ortam yaratmaktadır (55).

2.1.6.1.5. Hakem Faktörü

Sporda başarıyı etki eden en önemli faktörlerden birisi hakemin davranışdır. Spor karşılaşmalarını yöneten hakemler, taraflı davranarak bilerek ya da bilmeyerek yaptığı hatalarla bir tarafın yenilmesini ya da kazanmasını sağlaya bilmektedir. Bu tür durumları her branşta gördüğümüz gibi futbol branşında da daha çok görmekteyiz. Hakemler spor karşılaşmalarının vazgeçilmez öğeleri olup, spor olgusu içinde en uygun yaşaması gereken gurubu oluşturmaktadır. Karar organlarına geçmişten günümüze hatta gelecekte eleştiriler en sert şekilde dünyanın her tarafında yapılmaktadır. Bundan dolayı hakemleri tanımak olumsuzlukların düzeltilmesi için bek rauntunu bilinmesi çok önemlidir (56).

Amerika Spor Eğitimi Programı'nın yayınlamış olduğu "Başarılı Spor Hakemliği" kitabında iyi bir spor hakeminde bulunması gereken kişilik özellikler şu şekilde ifade edilmiştir: Dürüstlük, cesaret, özgüven, kararlılık, tutarlılık, soğukkanlılık, alçak gönüllülük, insan doğasını anlama ve olayları kontrol edebilme becerisi (57).

2.1.6.1.6. Beslenme ve Dinlenme Faktörleri

Her spor dalındaki sporcuların besin seçimi, ilk çağlardan itibaren ilgi uyandıran bir konudur. Bu konu spor yarışlarında başarı elde etmek için bazı besin türlerinin sihirli bir etkide bulunduğuna inananlar bile olmuş ve halen olmaktadır. Bu yanlış inanç ve uygulamalarla ilgili önerilere uyma sonucu bir kısım sporcuların yetersiz ve dengesiz bir şekilde beslendikleri, gereksiz besinler veya maddeler için para harcadıkları ve asıl yapmaları gerekenleri ihmal ederek başarısızlıklara uğradıkları görülmektedir (58).

Günümüzde sporcular performanslarını en üst düzeye çıkarmak için zamanlarının büyük kısmını antrenman yaparak geçirmektedirler. Antrenman yapmak için büyük eforlar sarf edilmekte, bu çabaları boşa çıkarmamak ve antrenmanlarda üst düzey performans sağlayabilmek için yeterli beslenmenin büyük önem taşımakta olduğu görülmektedir (59).

Gelişmiş ülkelerde sporda beslenme konusu, üniversite ve araştırma enstitüleri tarafından gerekli araştırmalar yapılarak incelenmektedir. Hâlbuki ülkemizde bu tür çalışmalar yetersizdir (58).

Elit sporcuların bir antrenmanda veya müsabakada üst düzeyde efor sarf ettiği bilinmektedir. Sporcular tekrar bir sonraki antrenmana veya müsabakaya performanslarını üst seviyede yapabilmeleri için en önemli alışkanlıkları beslenme ve dinlenme alışkanlıklarıdır. Düzenli olarak vücuttaki kaslar gerekli vitaminleri, mineralleri almadığında veya dinlenmediğinde bir sonraki antrenmana ve müsabakaya performansın olumsuz olması kaçınılmaz bir gerçektir.

2.1.6.1.7. Oyun (Yarışma) ile ilgili faktörler

Yarışma konusunda öncelikli etkili etken, yapılan sporun temasla yapılan veya temassız spor olması ile ortaya çıkabilecek sorunlardır. Temasla yapılan sporlarda basketbol, boks, hentbol, futbol, güreş, gibi yaralanmaya yol açıcı risklerin ortaya çıkma ihtimali; temas olmadan yapılan sporlara tenis, jimnastik, yüzme, masatenisi, atletizm göre daha yüksektir. Bu sebepten dolayı ilk risk yapılan sporun türüyle ilgilidir. Müsabaka anında sporcunun risk altında kalacağı en önemli durumlardan biri de oyunla ilgili kurallardır. Oynanan oyunun kurallarının yeterli derecede uygulanmaması, oyunun sertleşerek kural dışı hareketlerin artmasına neden olur. Bu durum beraberinde daha büyük bir yaralanma ve sakatlık riskini ortaya koyar. Doğal olarak performansı da olumsuz olarak etkiler. Araştırmalara bakıldığında sportif yaralanmalarının yüzde yirmi beşinin kurallara aykırı davranıştan kaynaklandığı bulunmuştur (59).

Sporcular için risk taşıyan, önemli dış faktörlerden birisi de kuşkusuz deplasmanlardır. Uzun süren yolculuklar, farklı hava ve saha koşulları, farklı beslenme alışkanlıkları, rakip seyirci baskısı deplasmanın sporcular üzerindeki olumsuz etkileridir.

2.1.6.2. İç Faktörler

Sporda performansı etkileyen ve engelleyen iç faktörler arasında, genel sağlık durumu, fiziksel uygunluk, fiziksel yapı ve psikolojik faktörler sayılabilir (50).

2.1.6.2.1. Genel sağlık durumu

Sporcuların yapacağı antrenman veya yarışma sırasında ortaya çıkabilecek genel sağlık durumundaki sorunlar veya kronik sakatlıklar performansına olumsuz yönde etki eder. Örnek olarak verirsek; solunum yollarındaki bazı rahatsızlıklar, vücudun ateşli olması, ishal vb sürekli yaşanabilen sorunlar, sporcunun üst düzeyde göstermesi gereken performansı gösterememesine ve yaralanmalar karşısında risk altında olmasına neden olur (47).

2.1.6.2.2. Fiziksel yeterlilik

Yeterli düzeyde fiziksel özelliklere sahip olmamak ve sezon öncesi gerekli kondisyon çalışmalarının eksik olması önemli bir yaralanma riskini de beraberinde getirir (60).

2.1.6.2.3. Dayanıklılık

Verimli bir antrenman şiddetinde kassal olarak yorgunluk olmaksızın veya yorgunluğa rağmen, antrenmana devam edebilme anlamına gelen dayanıklılık; sporda üst düzey başarıyı oluşturan en önemli motor özelliklerden birisidir (61).

Dayanıklılık; spor branşına özgü olma açısından genel ve özel, kassal enerji üretimi açısından aerobik ve anaerobik, zamansal açıdan bakıldığında ise kısa, orta ve uzun süreli dayanıklılık olarak sınıflandırılabilir (62).

2.1.6.2.4. Kuvvet

Sporsal anlamda kuvvet bütün kasların yarattığı, bir direnci karşılamaya ya da yenmeye yönelik etki olarak tanımlanmaktadır. Maksimum istemli bir uygulamada geliştirilebilen zirve kuvvet veya tork olarak; güç ise belirli bir zaman dilimi içinde gerçekleştirilen mekanik iş olarak da tanımlanmaktadır (63).

Genel kuvvet kavramı tüm kuvvet programının temeli sayıldığı için, antrenmana yapmaya yeni başlayan sporcuların ilk birkaç yılında ya da hazırlık döneminde özenli bir

biçimde geliştirilmelidir. Genel kuvvetin düşük düzeyde olması sporcunun tüm gelişimini sınırlayan bir etken olabilmektedir. Bütün spor branşları genel özelliği nedeni ile kuvvete olan ihtiyaçları farklıdır, bu farklılık kavramı özel kuvveti oluşturmaktadır. Özel kuvvet, bir spor branşında gerekli olan kuvvet anlamına gelmektedir. Ayrıca sporcu kapasitesi doğrultusunda en yüksek seviyeye kadar geliştirilmeli ve tüm elit sporcular için hazırlık döneminin sonlarına doğru aşamalı bir biçimde diğer özelliklerle bir araya getirilmelidir (64).

2.1.6.2.5. Sürat

Sürat spor bilimi dünyasında en karmaşık konulardan biridir. Sürat için gerek duyulan fiziksel yapı, günümüze kadar tam olarak tarif edilmiş değildir. Kimi spor branşların da sürat o spor branşı için vazgeçilmez ve en önemli özelliklerden biridir. Spor dalında bu özelliği ortaya koyacak yeterli sürate sahip olmamak bir risk doğurur. Bu risk hem performansın düşmesine, hem de yaralanmaya yol açacak zorlanmalara neden olur (13).

2.1.6.2.6. Esneklik

Esneklik antrenmanları eklemlerin doğal esnekliğini muhafaza etmek, optimal performansını sağlamak ve sporda sakatlık riskini azaltmak açısından antrenman sürecinin önemli bir parçasıdır (65).

Esneklik antrenmanları genel antrenman programları içinde yer almalıdır. Antrenman öncesinde uygulanan ısınma egzersizleri ve antrenman sonrası uygulanan soğuma egzersizleri, esneklik çalışmalarının yapılabileceği en uygun süreçtir. Buda hem vakit kaybının önlenmesine, hem de ısınma ve soğuma aktivitelerinin en iyi şekilde yapılmış olmasına hizmet edecektir (66).

2.1.6.2.7. Fiziksel uygunluk

Günümüz spor branşlarında üst düzey bir performansa ulaşmak için öncelikle o spora uygun bir vücut yapısının gerekli olduğu kabul edilmektedir. Bireyin doğuştan sahip olduğu vücut yapısı, egzersiz düzeyi üzerinde ya da belirli bir spor dalındaki performansı, teknik beceriyi arttırmak ve geliştirmek amaçlı antrenman programlarının uygulanmasında ve başarı beklenen sporcu seçiminde vücut yapısı özelliklerinin bilinmesinin yararlı olabileceği belirtilmiştir (67).

Bireyin kas hacmi ağırlığının kuvvetle ilgisi olduğu bilinen bir gerçektir. Spor disiplinlerinin bazıları temel kuvvet odaklıdır. Bilindiği gibi vücut kütle ağırlığının etkili olduğu bazı spor dallarında yarışmalar kilo kategorilerine göre bölünerek yapılmaktadır.

Örneğin, (güreş, boks, halter, judo). Fakat ağırlığın etkili olduğu atletizmdeki atmalar disiplinde, kilolar dikkate alınmamaktadır. Örneğin 90 kg.lık bir gülle atıcı ile 120 kg.lık bir gülle atıcı birlikte yarışmaktadır. Tabi 120 kg.lık sporcu diğerine göre kilosunun fazlası nedeniyle avantajlı bulunmaktadır (68).

2.1.6.2.8. Piskolojik Faktörler

Çağımızda genel olarak kişinin sağlıklı ve verimli olmasını etkileyen sebepler arasında psikolojik faktörler her geçen gün önem kazanmaktadır. Ruhsal işlevler ve bedensel performans kapasitesi arasında yakın bağ kurulmadan yapılan antrenmanlar ve yarışmalar, sporcu performansını sınırlayan ve sakatlanmalara yol açan sebeplerin başında gelmektedir (69).

Sporcuların dönem dönem ortaya koyduğu saldırgan, kontrolsüz ve riskli davranışlarının nedenlerini içsel şartlara bağlamak gerekir. Spor sakatlıklarının meydana gelme olasılığını artıran ve sporcunun performansını olumsuz yönde etkileyen kişilikle ilgili psikolojik durumlar; duygusal nedenler, zihinsel nedenler ve sensomotrik (duyu-hareket) nedenler olarak üç ana başlık altında ele alınabilir (70).

Bireyin bilinçli olarak bir tehdit karşısında verdiği tepkiye korku, bilinçdışı çatışmaya bağlı olarak duyulan iç tehlikeye karşı gösterilen tepkiye de kaygı denilir. Durumluk kaygı sıkıntı tasa ve gerginlik ile karakterize olan acil durumu göstermektedir. Sürekli kaygı ise belirli durumları tehlikeli veya tehdit edici olarak algılama eğilimi göstermektedir ve bu sporcunun kişilik yatkınlığı olarak ele alınmaktadır. Sporculardaki sürekli kaygı, karşılaşılan olaylarda, onların değişik durumluk kaygı düzeyleri ile yanıt göstermelerine neden olmaktadır (71).

2.2. Motivasyonun Tanımı

İnsanı belirli davranışlara sürükleyen içsel ve dışsal olayların tümüne motivasyon (güdülenme) adı verilir (8).

Dürtünün organizmada belli bir davranışa yönelmesi biçimine güdülenme denir (72).

Motivasyon kavramı; hareket etmek, teşvik etmek, harekete geçmek anlamlarına gelen Latince “movere” kelimesinden türetilmiştir (73).

Motivasyon, temel istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için, onu harekete geçiren ve iten bir kişideki güç olarak tanımlanır (74).

İhtiyaçların seviyesini, bir çalışanı ne gibi ödüllerin memnun edeceği belirleyecektir. Çoğu psikolog, tüm motivasyonun sonuçta, önemli ihtiyaçlarımızdan bir veya daha fazlasının tatmin olmadığı zamanki gerginlikten kaynaklandığına inanır. Maslow ayrıca “Sadece yetersiz ihtiyaçlar motivasyon kaynaklarını sağlar; doyurulmuş bir ihtiyaç gerginlik yaratmaz, ve böylelikle motivasyon oluşmaz (75).

Motivasyona yönelik ilgili literatür incelendiğinde çok sayıda tanım yapıldığı görülmektedir. Bu tanımlara bakıldığında genel anlamda motivasyon, kişiyi çalışmaya sevk etmek harekete geçirmek ve isteklendirmek olarak açıklanmıştır. Bu tanımdan hareket ederek kendi tanımımızı yapacak olursak motivasyon, kişiyi kendi istek ve arzusu doğrultusunda çalışmaya ikna edip, başarıya ulaşmasını sağlamaktır.

2.2.1. Motivasyon Türleri

Motivlerin oluşmasında, bireylerin çeşitli şekillerde ortaya çıkan ihtiyaçlarından oluşur. Güdüler, bireylerin davranışlarını; oluşum yönü, biçimi ve şiddeti gibi çeşitli şekillerde ve yönde etkiler. Örneğin; zihinsel bir yapıya dayanan motivelelere ussal motive, duygusal nitelik taşıyanlara ussal olmayan motive denebilir. Bu ikili değerlendirmenin ötesinde motivasyon çeşitleri dört bölümde incelenebilir (76).

2.2.1.1. İç motivler

İç motiv (içgüdü) insanı doğal nitelik taşıyan ihtiyaçlara yönlendiren bilinçsiz davranışlardır. İçgüdü zihne dayalı olmayan tamamen doğal olarak oluşan davranışların tümüdür (77).

Temeli öğrenilmeyle oluşmayan ve insanın doğal ihtiyaç ve ihtiyaçlarından kaynaklanan bilinç dışı davranışlardır. Bu davranışlar kendi kendine doğal yollarla ortaya çıkarak, insanı belli bir ihtiyacı gidermeye yönelten güdülerdir. Tüm bireylerde aynı şekilde görülürler ve aktarım yoluyla bireyden bireye aktarılırlar. Evrim geçirmemiş davranışlardır. İçgüdüsel davranışlar dış etkenlerle ortaya çıkarılmış olsalardı, bir defa başladıktan sonra, herhangi bir tetkik uyarana ihtiyaç gösterilmeden davranışın tamamlanması gerekecekti. İçsel davranışların bir diğer özelliği de “uyaranların” sadece tek bir parçası ile ortaya çıkarılabilir olmalıdır (78).

İçgüdüler bilinçsiz olmakla birlikte belirli refleksler ve doğal davranışların sonucu olarak evrensel bir düzeni yansıtmaktadırlar. Ancak insanların bilinçli davranışlarını açıklamada içgüdülerin yeri bulunmamaktadır (79).

2.2.1.2. Fizyolojik motivler

Fizyolojik güdüler en önemli temel güdülerdir ve bir Şekilde tatmin edilmeleri gerekmektedir. İnsan yaŐamaya devam ettiği sürece fizyolojik gdlerde varlıklarını sürdürürler ve bilinçli veya yarı bilinçsiz niteliktedirler. Yaşayan bütün canlılarda var olduğu için evrensel olan fiziksel güdüler, kalıtım yoluyla kazanılır ve diğer güdülerin temelini oluŐturdukları için de birincilerdir. Maslow'un güdüler hiyerarŐisine göre, en başta fizyolojik güdüler (piramidin altındakiler), daha sonra da toplumsal güdüler (piramidin üst kısımları) doyurulmalıdır. Ancak ncelik sırası kiŐiden kişiye değişiklik gösterebilmektedir (80).

Bu güdülere örnek olarak; güvenlik, beslenmek, giyinmek gibi örnekler verilebilir. Bu ihtiyaçların giderilmesine dayalı olan güdüler, tüm insanlarda var olmakla beraber, Őiddet ve kuvveti kiŐiden kişiye deĐiŐmektedir (77).

2.2.1.3. Sosyal motivler

İnsanı hayvandan ayıran en belirgin ve önemli özellik, bilinçli ilişkilerin kurulduğu toplumsal yaŐantıdır. İnsanları bir araya getiren ve toplumsal yaşama iten g bilinçlidir. Sosyal güdüler bir Şekilde diğer insanları da içine alan güdülerdir. Toplumun bir parçası olan kişiyi toplumdan soyutlamak mümkün değildir (81).

Yaşayan her toplumun kendine özel kural, gelenek ve töreleri vardır. Kişi toplumsal düzenin içerisinde bu yargı ve değerlere saygılı olmak zorundadır. Aynı zamanda kişi toplumun iyi, güzel ve ideal olarak kabul ettiği seviyeye eriŐmek ister. Bir gruba ye olmak, iyi bir görevde çalışmak, özgürce düŐünmek, tanınmak, beğenilmek, sevilme ve sevmek kişiyi harekete geçiren sosyal içerikli duygu ve düŐüncelerdir. Bu sebepten dolayı sosyal güdüler toplumdan topluma ve kiŐiden kişiye değişiklik göstermektedir (82).

2.2.1.4. Psikolojik motivler

Psikolojik motivlerle fiziksel motivleri ayıran fark, fiziksel kökenli motivler doğuştan bireyde bulunurken; psikolojik motivlerin öğrenilerek sonradan kazanıla bilmesidir. Psikolojik olarak ihtiyaç duyulan güdülerin tespitini yapmak, fizyolojik ve sosyal olarak ihtiyaç duyulan güdülerin tespitini yapmaktan daha zordur. Farklı aŐamalardan geçerek gelişen kişilik yapısı psikolojik güdülerin oluşma biçimini belirler ve yönünü sağlar. Psikolojik güdüler günlük yaŐamsal koşullar karşısında kimi zaman kendini gösterme isteği, kimi zaman da bağımsız olma isteğidir. Fakat istekleri birleştiren en güçlü ilişki iktidar olma arzusudur (83).

Psikolojik güdülenmeyi genel olarak kalıplar içinde değerlendirerek, bunlardan kaynaklanmış olan etki ve tepkileri incelemek oldukça zor olmaktadır. Çeşitli basamaklardan geçerek gelişen insanın kişilik yapısı psikolojik güdülerin oluşma ve ortaya çıkma biçimini ve yönünü belirler. Daha öncede değinildiği gibi psikolojik güdü koşullara göre bazen kendini gösterme isteği, bazen de bağımsız olma isteği olarak ortaya çıkmaktadır. Ama bu iki isteği birleştiren bağ iktidar olma arzusudur. Kişiler daha fazla yükselmek ve çok başarı kazanmak isterler ve bu ihtiras uğruna çabalara girişirler (84).

2.2.2. Motivasyon Teorileri

Motivasyon konusundaki kuramlar, yöneticilere kişileri motive eden faktörleri belirlemek, kişilerin motivasyonunu sürdürmek konularında yardımcı olmak iddiasındadır (85).

Bazı teoriler kişilerin ihtiyaçlarının bir ifadesi olarak motivlere, bu sebeple de kişinin içinde olan faktörlere ağırlık verirken, diğer bazıları teşviklere yani kişinin dışında olan, kişiye dışarıdan verilen faktörlere ağırlık vermektedir (86).

Motivasyon kuramlarını genel olarak iki grupta toplamak mümkün olmaktadır. Birinci grup Kapsam Teorileri olarak adlandırılabilir ve içsel unsurlara ağırlık veren teoriler, ikinci grup ta süreç Teorileri olarak adlandırılabilir ve dışsal unsurlara ağırlık veren teorilerdir (78).

2.2.2.1. Kapsam teorileri

Kapsam teorileri kişinin içinde bulundurduğu ve davranışlarına yön veren motivasyonla ilgili etkenleri ortaya koymaktır (87).

Kapsam teorileri içsel faktörlere ağırlık vererek, motivasyonu bireyin içinde bulunan ve bireyi belirli bir davranışa yönlendiren etkilere bağlı olarak açıklar. Eğer yönetici, iş göreni belirli şekillerde davranmaya zorlayan bu faktörleri anlayabilir ve kavrayabilirse, onları örgüt hedefleri doğrultusunda davranmaya sevk edebilir (78).

2.2.2.1.1. İhtiyaçlar hiyerarşisi

İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi, motivasyon teorileri konusunda ortaya atılan ilk içerik teorilerindendir. Maslow tarafından 1954 yılında yapılan klinik gözlemlere dayanarak esas olarak beş basamakta topladığı insan ihtiyaçlarının, hiyerarşik bir düzende ve bir piramit gibi yapılandırıldığını öne sürmüştür. Yapılan bu çalışma temel olarak iki tane varsayıma

dayanmaktadır. Bunlardan ilki, bireyin gösterdiği her davranışın, bireyin gerek duyduğu belirli ihtiyaçları gidermeye yönelik olduğudur (78).

İnsanların belirli grup ve kategorilerdeki ihtiyaçlarını karşılamalarıyla, kendi içlerinde bir hiyerarşi oluşturan daha yüksek ihtiyaçları tatmin etme arayışına girdiklerini ve doğası gereği bireyin kişilik gelişiminin, o an için başta olan gereksinim kategorisinin niteliği tarafından belirlendiğini varsaymıştır (88).

2.2.2.1.2. Çift faktör teorisi

Maslow'un modelini geliştirerek Herzberg spesifik bir içerik teorisi ortaya çıkarmıştır. İnsanları verimli bir şekilde çalıştıracak işyeri şartlarının neler olduğunu araştıran Herzberg yaptığı çalışma sonucunda çift faktör teorisini geliştirmişlerdir. Bu teori, motivasyon konusuna daha çok özendirme, teşvik araçları yönünden yaklaşmaktadır (89).

Bu teori bireylerin değer sistemlerin içinde çalışanın, çalışma ortamından neler beklediği ve çalışanları neyin daha fazla işe motive ettiğini ve hangi çalışma koşullarının tatmin edici olmadığı ve işe karşı isteksizlik meydana getirdiğini belirlemeyi hedeflemiştir (90).

2.2.2.1.3. ERG teorisi

Maslow'un teorisini değiştiren Alderfer yeni bir teori ortaya atmaktadır. ERG teorisine göre insanların üç temel ihtiyacı vardır (91).

Bu kuramda ihtiyaç sıralaması daha basittir ancak Maslow'un sınıflamasından daha basit bir ihtiyaç sınıflaması esastır. Öncelikle alt düzeydeki ihtiyaçlar tatmin edilmeli, daha sonra üst düzey ihtiyaçlar tatmin edilmelidir (92).

Bu ihtiyaçların baş harflerinin alınması ile ifade edilen ERG yaklaşımında alt düzeydeki ihtiyaçlar giderildiğinde üst düzeydeki ihtiyaçlar ortaya çıkacaktır. ERG kuramında da ihtiyaçlar kuramında olduğu gibi gelişme ihtiyacının giderilmesi mümkün değildir. Buna karşılık, ERG kuramında alt düzeydeki ihtiyaçlar giderildikçe önemsiz hale gelirken üst düzeydeki ihtiyaçlar giderildikçe daha önemli hale geldiği kabul edilmektedir (93).

2.2.2.1.4. Başarma ihtiyacı teorisi

Başarma ihtiyacı, diğer bir kişi ile sosyal etkileşimlerini daha verimli ilişki kurma, başkalarını etkileme yönünden güç kazanma, kişilerin yetenek ve becerileri ile hedef başarıya ulaşma gibi çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik davranış ve tutum göstermesidir.

McClelland; literatürde yer alan diğer teorilerden farklı olarak, gereksinimlerin öğrenmeyle beraber sonradan da kazanılabileceğini ortaya koymaktadır (94).

McClelland'ın bu teorisine göre, insanların en büyük ihtiyacı başarılı olmaktır. Bu nedenle insanları en iyi başarı ihtiyacı ile motive etmek mümkün olmaktadır. McClelland'ın yaptığı bu araştırmada, büyük bir işletmenin yöneticilerinden %73 gibi büyük çoğunluğunun daha çok otoriteye ihtiyaç duyduğunu ortaya çıkartmıştır. Yöneticilerin çalışanlarının ihtiyaçlarını bilmeleri durumunda onlardan daha iyi fayda sağlayabilecekleri ve böylelikle kişiler bilgi ve yeteneklerini daha iyi kullanabileceklerini ortaya koymuştur (93).

2.2.2.2. Süreç Teorileri

Bu teoride çalışanların yaptıkları işte tatmin olma nedenleri ve nasıl oluştuklarını araştırır. Süreç teorilerinin yoğunluk noktası, bireylerin hangi amaçlar tarafından ve ne şekilde motive edildikleri ile alakalıdır. Belirli bir davranışı ortaya koyan bireyin, bu davranışı tekrarlaması veya tekrarlamaması nasıl sağlanabilir sorusunun cevabını bulmaya çalışır. Süreç teorilerine göre ihtiyaçlar bireyi davranışa yönlendiren faktörlerden birisidir. Bireyin içsel faktörlerine ek olarak pek çok dışsal faktör de birey davranışı ve motivasyonu üzerinde önemli rol oynamaktadır (95).

2.2.2.2.1. Eşitlik teorisi

Adams, tarafından geliştirilen bu kuramda, bireyin yaptığı iş karşılığında elde ettiği girdi-çıkıtı oranlarıyla, başka bir bireyin aynı iş karşılığında elde ettiği girdi-çıkıtı oranları karşılaştırdığında eğer eşitlik yoksa ortaya bir adaletsizliğin çıkacağı ve doğal olarak kişinin güdülenmesini düşüreceğinden performansını da olumsuz yönde etkileyeceği savunulmaktadır (93).

Kişi bu kuramda gösterdiği çaba ve gayret sonunda elde ettiği sonucu aynı iş yerinde diğerlerinin sarf ettiği gayret ve elde ettikleri sonuç ile karşılaştırması şeklinde açıklamıştır. Bu kurama göre, ücret veya ödül arttığında yapılan iş, yani verimde artar. Verim artarken yapılan işin niteliğinde düşüş olmaması önemlidir. Bu bağlamda nitelikli iş gücüne verilecek ödüllerde farklılaşacağından, birey yaptığı işin nitelikli olmasına önem verecektir (96).

2.2.2.2.2. Beklenti teorileri

Beklenti teorisi Vroom tarafından geliştirilmiş ve ortaya atılmıştır. Bu teoriye göre, insanların görevlerindeki başarıları, ihtiyaçlarının giderilmesinden ziyade onların ödüllendirilmiş davranışları sonucu oluşmaktadır. Başka bir deyişle, bu teori motivasyonu,

bireysel ihtiyaçlara göre değil, bireyin amacı ve tercihleri ile bu amaçları başarmadaki beklentileri yönünden açıklamaktadır. Bu teoriye göre motivasyon sürecini şu şekilde formüle etmek mümkündür. Bekleyiş faktörleri ve arzulama derecesi motivasyonu belirler. Vroom'a teorisine göre, motivasyon kişinin aradığı değerlerle, belirli bir davranışın bu değerlere yol açma ihtimaline ilişkinin tahmininin çarpımıdır. Bunlardan birisi yoksa bireyi o konuda motive etmek güç olur. Eğer bir insan, belli bir çabanın belli bir performansa neden olacağına ve bu performansın da ödüllendirileceğine inanıyorsa ve bu ödülü de daha sonraki başarıları için gerekli görüyorsa bu insanı motive etmek kolay olur (97).

2.2.2.2.3. Sonuçsal şartlandırma teorisi

Bu kuramın temeli, bireyin davranışını etkileyen dış etkilere dayanmaktadır. Bu yaklaşımda ki ana düşünceye göre davranış, sonuçlarının, ödül ve cezanın bir fonksiyonudur. İnsanlar ödüllendirme ihtimalinin arttığı, cezalandırma olasılığının azaldığı şekilde davranma yönelimindedir. Bu davranış prensipleri, tüm insanlar ve bunun yanında köpek, kedi, maymun, güvercin, fare gibi farklı hayvanlarla yapılan deneysel araştırmalarla desteklenmiştir (98).

Davranışsal şartlandırma yaklaşımları, sonuçsal şartlandırma ve klasik şartlandırma olarak iki çeşit şartlandırma kavramı bulunmaktadır. Klasik şartlandırma en çok bilinen örneğiyle, Pavlov'un köpekler üzerinde yaptığı deneylerle geliştirilen bir şartlandırma türüdür. Klasik şartlandırmada, davranışlar ve tutumlar belirli uyarıların gösterdiği etki tarafından harekete geçilerek gözlemlenir (99).

2.2.2.2.4. Amaç teorisi

Bu kuram, Edwin Locke tarafından 1968 yılında geliştirilmiştir. Bu teoriye göre; davranışın temel nedeni bireyin bilinçli amaç ve niyetleridir. Edwin Locke' bu teorisine göre, her insan kendine ait belirli amaçlar belirlemekte ve bu amaçlar, onun motivasyon derecesini etkilemektedir. Belirlenen bu amaçlar insana yapılması gerekenler ve bu amaçta ne kadar çaba gösterilmesi hakkında bilgi vermektedir. Teori ve davranışların nedenlerini, kişilerin bilinçli amaçları olarak görmektedir. Yani kişi kendisine birtakım amaçlar saptamakta ve davranışlarını bu amaçları elde etmeye yönelik olarak gerçekleştirmektedir. Locke, buradan hareketle iş başarısını etkileyen motivasyon kaynağını amaçları özellikleriyle ilişkilendirmiştir. Yüksek motivasyonu sağlamak için amaçların özellikleri şunlar olmalıdır:

- Amaçlar açık ve net olarak belirlenmeli, genel ifadeler içeren amaçlardan kaçınılmalıdır.
- Amaçlar onu gerçekleştirecek insan tarafından sahiplenilebilmeli ve benimsenmelidir.
- Amaçlar iddialı olmalıdır (100).

2.2.3. Sporda Motivasyon Kavramı

Sporda motivasyonu incelerken, sporun biyolojik ve sosyal yönünü de bilmek gerekmektedir. Bireyin en önemli bir ihtiyaçlarından biri de harekettir. Bu ihtiyaçlar sportif aktiviteler sayesinde karşılanabilmekte ve bireyde olumlu yönde gelişmeler görülmektedir. Bunun yanında spor, sosyal ve ekonomik nitelikler kazanmış ve büyük topluluklara hitap etmeye başlamıştır. Spor toplumsal bir hareket aracı haline gelerek spora ilgi günden güne artmıştır. Bu durum spordaki motivasyonu da etkilemiş ve bu kavram psikolojik yönü dışında sosyal ve biyolojik boyutlarda kazanmıştır (101).

Sporcuların müsabakalarda iyi performans gösterebilmeleri için gereken şartlardan biri de sporcuların güdülenmesini sağlayacak etkenleri iyi bilmektir. Sporun ve spor psikolojisinin esaslarının basında güdüleme gelmektedir. Dolayısıyla sporla az ya da çok ilgisi olan herkesin güdüleme teriminin üzerinde durması ve bu terimi çok iyi bilmesi gerekir (102).

Antrenör ve sporcu arasındaki ilişki her şeyden önce sportif başarı odaklıdır. Sportif başarının gerçekleşmesi bireysel başarının ötesinde özellikle futbol gibi takım oyunlarında takım olabilmekten geçmektedir (103).

Güdülenme, spor ortamında genelde yanlış anlaşılmaktadır. Buna kanıt olarak ta spor ortamında çoğunlukla yarışma baskısından kaynaklanan uyarılmışların (arousal), güdülenme olarak ele alınışını gösterir. Bir başka ifade ile düşük ya da yüksek uyarılmışlık, düşük ya da yüksek güdülenme ile eş anlamlı değildir. Antrenörün müsabaka öncesi motive edici konuşmaları uyarılmayı artırabilir ama güdülenmeyi artırmaz (4).

Spor motivlerini, faaliyetin kendisi ve bu faaliyette bulunan sporcuyla olan ilişkisine göre, ikiye ayrılmaktadır. İlk olarak doğrudan spor faaliyetinin kendisiyle, spor faaliyetinin sonucuyla veya daha ileri bir amaca ulaşmak için bir aracı olarak yine spor faaliyetinin kendisiyle ilgilidir. Sporcuyla olan ilişkilerine göre ise motivler, doğrudan veya toplumsal bir çerçeve içerisinde dolaylı olarak sporcunun kendisiyle ilgilidir. Ayrıca, müsabaka sporcularının boş zamanlarında spor yapanlarla karşılaştırılması yoluyla, spor motivlerini bir

başka açıdan daha değerlendirmek mümkün olur. Bu iki gruptaki sporcuların bir spor faaliyetine katılmalarının sebeplerini karşılaştıran bir araştırmada, farklılıklardan çok, benzerlikler ortaya çıkmıştır. Sporda motivasyon genel spor motivasyonu ve özel spor motivasyonu olmak üzere ikiye ayrılır (38).

Motivasyonun günümüzde sporda önemli bir yere ve etkiye sahip olduğu yukarıda açıklanan yaklaşımlardan da görülmektedir. Sporcuyla başarıya götüren en önemli faktörlerden birisi de motivasyondur.

2.2.3.1. Genel spor motivasyonu

Genel spor motivasyonu terimi sporda güdülenmenin temelini oluşturan ruhsal ve toplumsal ihtiyaçları gösterir (104).

Bu ihtiyaçlar arasında takdir edilme, çevre edinme, dost kazanma gibi toplumsal gereksinimler yer almaktadır. Kültür, çevre ve aileden kaynaklanan güdüler insanların görüş ve beklentilerini etkilemektedir. Bu çerçevede; etkin olma, kendini anlatma, ün kazanma, prestij ve üstünlük sağlama, egemen olma isteği ve macera hevesi; bireyi spor yapmaya yönelten nedenler olarak görülmektedir (39).

Genel olarak bir insanı spor yapmaya yönelten gereksinimleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

2.2.3.1.1. Etkin olma arzusu

Gerçekleştirilmesi zor, amacı çok uzak ve kuvvetli duygularla bağlantılı olan bir iradesel eylemdir. Örneğin büyük sporcu, bilim adamı v.b. olma tutkunluğu (105).

Bu enerji boşalımı bireyde en etkin olma uğruna sarf edilecektir. Oyunda etkin olma, toplumda etkin olma amaçlarını gerçekleştirme arzusu bireyde harcadığı enerji karşılığında statü farklılığı oluşturacaktır. Her yaşanan statü farklılığı bulunulan konumda etkin rol oynayarak kazanılmaktadır (106).

Dinlenme için istirahat şarttır. Bir de duygusal yorgunluktan söz edilir. Duygusal yorgunluk, psikolojik nedenlere bağlıdır. Bunda, kişi gerçekte yorgun olmadığı halde, kendisini yorgun sanır. Bu hal, psikolojik bir sağaltımı gerektirir. Kişiyi, yorgun olmadığına inandırmak gerektir (107).

2.2.3.1.2. Takdir ve saygı görme arzusu

İki aşamalı halinde olan bu ihtiyaç kategorisinin ilk grubu, ferдин başkaları tarafından takdir edilerek saygı görmesidir. İkinci grubu oluşturan ihtiyaçlar ise ferдин kendi kendini takdir edip, kendini saymasıdır (108).

Herkes toplumda değerli bir yer sahibi, başarılı ve üstün kişi olmak ister. Bu ihtiyacı çeşitli yollarla karşılamaya çalışır. Eksiklik kaygısı, küçüklük duygusu insanı rahatsız eder ve mutsuz kılar. Zayıf olan, itibar görmeyen prestiji düşük kişilerin iyi yaşama ve kendilerini gerçekleştirme şansları daha azdır (109).

2.2.3.1.3. Toplumda statü sahibi olma arzusu

İnsanın bir yere ait olduğunu hissetmeye ihtiyacı vardır. Toplum içinde bir konum edinmek için çalışırlar. Toplumsal ihtiyaçlar, değişik kültürlerde farklı farklıdır. İnsanlar, içinde yaşadıkları toplumun geleneklerine uygun olarak bunlara ulaşmaya çalışırlar (110).

Bazı statü belirleyen özellikler;

- Belli bir aileye üye olmak
- Kişisel özellikler
- Başarılar
- Sahip oldukları maddi zenginlik (111).

2.2.3.1.4. Merak arzusu

Hayvanlar hareketleri bazı zaman ondan istifade etmek için yaparken, bazı zaman da sadece araştırmak için yapmaktadır. Piaget insan yavrusunun ilk 12 ayında bu gibi tepkilerini gözlemiştir. İlk bu iki ay içerisinde bebek, ses çıkartan bir kutunun sallanan ipini çekmeyi öğrenmektedir. 5 ile 7 ay arasında önce oyununu oynarken yüzünü örten örtüyü çekecektir. 8-10 aylıkken oyuncasını ararken diğerlerinin altına, arkasına bakacak, 11 aylıkken de oyuncaklarının yerini ve duruşunu değiştirerek onlarla denemeler yapmaya başlayacaktır. Bütün bu araştırmacı davranışlar, büyüyen çocuğun fizyolojik ihtiyaçlarından ayrı bir motiv olarak geliştirildiği gözlenen tipik davranışlarıdır. Merak ve keşfetme davranışı, yeni olma, şaşırtıcı olma ve uyumsuz olma halleri ile canlanabilmektedir (112).

2.2.3.1.5. Macera hevesi

İnsanlarda bulunan adrenalin tutkusu seçtikleri spor branşlarına insanları bu tutkuyla buluşturmaktadır. Tehlikeli sayılabilecek spor dallarının (dağcılık, yamaç paraşütçülüğü) yanı sıra sonucu önceden belli olmayan hız yarışmaları insanlarda macera duygusu ve adrenalin hazzı yaşatmaktadır. Bununla beraber insanlar için gerçek bir yaşam tehlikesi oluşturmaktadır (113).

2.2.3.2. Özel spor motivasyonu

İnsanlarda biyolojik olarak var olan oyun oynama, hareket etme, güçlü olma ve sağlıklı yaşama isteğinden doğmuştur (113).

Yapılan spor branşları kişisel farklılıklardan dolayı çeşitlilik gösterirken bu branşlara motivasyon yöntemleri de çeşitlilik göstermektedir.

2.2.3.2.1. Başarılı olma arzusu

Zorluklarla başa çıkma, geliştirme ve ilerleme arzusuna başarı güdüsü denir (97).

Elbette, genç insanların çoğu başarılı olmak ister ve bunun için çaba gösterir. Ancak bireylerin başarı güdülerinin gücü bir hayli farklıdır. Bu farklılıklar kalıcı olabilir; örneğin başarmak için çok çalışan çocuklar, genellikle buna motive olmuş yetişkinler haline gelirler (114).

Başarılı olma arzusu insandan insana farklılık gösterirken bütün insanlarda başarılı olma arzusu vardır. Bazı insanlarda çok arzulu görülürken bu istek bazı insanlarda az istekli görülmektedir. Bu arzular veya istekler insanları güdülenmektedir (115).

2.2.3.2.2. Ait olma ve sevgi görme arzusu

Sevgi ve ait olma kavramları üzerinde çalışma yapan düşünürler sevgi, ne özgün bir insana duyulan duygu veya belirli bir sevgi nesnesine gösterilen duygudur. Sevgi, “bütün dünya da karşı bağlılığı belirleyen bir karakter yönelimidir”. Sevginin nesnesi her şey olabilir. Fakat insanların sevgi ve bağlılık ihtiyaçlarının önemli bir kısmı, aile ve akraba çevresinde eğitim kurumlarında, üyesi buldukları dernek ve kuruluşlarda, çalışma hayatını sürdürdükleri iş çevresinde ortaya çıkar. Böyle olunca da, bu yerler fertlerin ait olma ve sevgi ihtiyaçlarını tatmin ettikleri yerler olur (108).

2.2.3.2.3. Kendini emniyette hissetme arzusu

Bireyin sahip olduğu durumu elinde tutma gereksinimi bu güdüyü ortaya çıkartmaktadır. Birey geleceğinin de en az geçmişı kadar iyi olacağından emin olma isteğı görülmektedir (111).

Sosyal güvenlik, başkaları tarafından sevmek, beğenilmek arzusu olarak kendini gösterir. Sevilme isteğı en kuvvetli ihtiyaçlardan biridir. Özellikle küçük çocukların davranışlarında bu ihtiyacın belirtileri daha açık olarak görülür. Özellikle çocuklarda bu duygu, fizyolojik ihtiyaca çok bağlıdır. Bebeklerin aile içerisinde en fazla anneyi istemesi ve araması, başka sebepler yanında, biraz da onlarda oluşmaya başlayan güvenlik duygusunun bir sonucudur (108).

2.2.4. Motivasyon Performans İlişkisi

Performansını artıracığını iddia eden her zihinsel yetenek geliştirici program, performansla ilişkili fizyolojik faktörleri etkilemelidir. Şu basit performans örneğini düşünün: Bir sporcunun 100 m koşu performansını belirleyen İki değışken, adım uzunluğu ve adım hızıdır. Bunun için bir 100 m koşucusunun performansını artırmayı hedefleyen bir psikolojik eğitim programı, iki değışkenden birini etkilemelidir. Spor psikolojisi üzerine yazılmış kitapların çoğı, performansı artıracığını iddia eder ama bunun nasıl olacağını göstermez (106).

Meditasyonla gevşemeyi öğrenmekle ve pozitif düşünmekle bir şekilde daha iyi performans göstereceğimizi söylerler. Bundan çıkarılacak sonuç, zihnin sihirli bir şekilde vücudu kontrol ettiğı ve zihinsel değışimin otomatik olarak sporcunun performansını arttırdığıdır. Ama bir sporcunun zihinsel yetenek gelişim programı eğer performansla ilişkili olan değışken üzerinde yoğunlaşmadıysa bir gelişme sağlanamaz. Burada düşüncelerin ve duyguların fizyolojik performansı bazı özel durumlarda nasıl arttıracığı gösterilerek gerçek bir gelişme sağlanmasına yardımcı olacağı ümit edilmektedir (106).

2.2.5. Motivasyon Alanında Yapılmış Çalışmalar

2.2.5.1 Motivasyon alanında yapılmış yurt içi çalışmalar

Soyer ve ark.' (116) Sporcularda başarı motivasyonu ile takım birlikteliğı arasındaki ilişkinin incelenmesiyle ilgili yapılan, branşı futbol olan 13 – 34 yaşları arası değışen bay ve bayan 120 sporcunun katıldığı çalışmada takım birlikteliğı ile başarı motivasyonu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, yaş değışkenine göre anlamlı bir ilişki olmadığını bulmuşlardır. Bu

bulgulara göre başarı motivasyonu ile takım birlikteliği sportif başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Farklılık analizlerinde ise cinsiyet ile başarı motivasyonu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Yazıcı (117) çalışmasında performans sporlarında başarı ve başarısızlığı etkileyen psikolojik faktörleri incelemiştir. Araştırmanın özünü takımdaki bağlılığın yapılandırılması için, gerek göreve bağlılık, gerek sosyal bağlılık ve gerekse grubun başarıma arzusu takım performansı üzerinde büyük önem taşıyan karakteristik etkenler oluşturmaktadır. Özellikle bu üç faktör performans sporlarında başarılı ve başarısız takımlar arasındaki farkın anlaşılmasında önemli bulunmuştur.

Aslan (118) Türkiye profesyonel 1., 2., 3. ligi amatör takımların başarı motivasyonu farklılıkları ve sportif tecrübe dağılımları üzerine, yapmış olduğu çalışmada, 1. Lig futbolcularının 2. ve 3. Lig futbolcularından daha yüksek güç gösterme güdüsüne sahip oldukları, 2. ve 3. Lig futbolcularının güç gösterme güdülerinde farklılıklar bulunmadığı ve profesyonel futbolcuların, amatör futbolculardan daha yüksek güç gösterme güdüsüne sahip olduklarını bulmuştur. Yine aynı çalışmada 1. Lig futbolcularının 2. ve 3. Lig futbolcularından daha yüksek başarıya yaklaşma güdüsüne sahip oldukları, 2. ve 3. Lig futbolcularının başarıya yaklaşma güdülerinde farklılık olmadığı, profesyonel futbolcuların ise amatör futbolculardan daha yüksek başarıya yaklaşma güdüsüne sahip oldukları belirtilmiştir. Başarısızlıktan kaçınma güdüsünün ise profesyonel futbolcularda, amatörlere oranla daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Yaman ve ark.' (31) Türkiye 1. Ligindeki Müsabık Voleybolcu, Hentbolcu ve Futbolcu Bayanlar Arasındaki Başarı Motivasyonu Farklılıklarının Araştırılması, konulu çalışmalarında, elde edilen bulgulara göre, güç gösterme güdüsünün bayan hentbolcularda daha yüksek olduğu, başarıya yaklaşma güdüsünün bayan futbolcularda yüksek olduğu ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünün bayan voleybolcular ile bayan futbolcularda yüksek olduğu tespit edilmişlerdir.

Aktop ve Erman (9) Takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması, konulu çalışmalarında, elde edilen bulgulara göre; takım ve bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların nispeten süreklilik gösteren ve özelliği olarak görülen spora özgü başarı motivasyonunun güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü düzeyleri açısından aralarında fark olmadığı tespit edilmişlerdir.

Aktop (119) yaptığı çalışmada başarı motivasyonu ile benlik saygısı, sürekli kaygı ve yapısal özellikleri arasındaki ilişkinin ve bu değişkenlerin spor yapma düzeyi ve spor türünden (takım ve bireysel sporlar) etkilenip etkilenmediğinin belirlenmesine yönelik bir araştırma yapmıştır. Tüm parametrelerde spor yapma düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca, başarısızlıktan kaçınma güdüsü ile sürekli kaygı arasında pozitif ilişki olduğu, başarısızlıktan kaçınma güdüsü değerlerinde spor yapma düzeyi ve spor türüne göre fark olmadığı belirlenmiştir. Benlik saygısı ile sürekli kaygı arasında negatife ilişki olduğu, benlik saygısının spor yapma düzeyinden etkilendiği, yüksek spor yapma düzeyine sahip deneklerin daha yüksek benlik saygısı değerleri elde ettiğini tespit etmiştir. Bu sonuçlara göre benlik saygısının sporda başarıya ulaşmada etkili bir özellik olduğunu belirtmiştir. Deneklerin özellikleri ile başarı motivasyonu, benlik saygısı ve sürekli kaygı arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir. Başarı motivasyonu, benlik saygısı ve sürekli kaygının bireyin yapısal özelliklerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Er ve ark.' (120) cinsiyetler arasında yaptıkları başarı motivasyonu çalışmasında; bayanların ve erkeklerin güç gösterme güdüsünün birbirlerinden çok farklı olduğunu, başarıya yaklaşma güdüsünün her iki cinste de aynı olduğunu, başarısızlıktan kaçınma güdüsünün ise yine her iki cinste de aynı olduğunu tespit etmişlerdir.

Türkmen (15) çalışmasında profesyonel ve amatör erkek futbolcuların sporda başarı motivasyonu ve başarı gereksinimi düzeylerini belirlemek, konulu bir çalışmada, İzmir ve Manisa ilindeki profesyonel ve amatör erkek futbolcular ve bağımsız değişkenler arasındaki güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü alt ölçekleri arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Tecrübeli futbolcuların güç gösterme güdüsü yüksek bulunmuştur. Evli futbolcuların güç gösterme güdüsü, üniversite öğrenimi görmüş futbolcuların güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü yüksek bulunmuştur. Kulübünden elde ettiği gelir yüksek olan futbolcuların güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü, aylık geliri fazla futbolcuların ise güç gösterme güdüsü ve başarıya yaklaşma güdüsü yüksek bulunmuştur.

Aktaş ve ark.' (121) profesyonel basketbolcularda spora özgü başarı motivasyon düzeyinin cinsiyetler açısından karşılaştırılmasını amaçlayan bir çalışma yapmışlardır. Amaçları basketbol sporu ile profesyonel olarak uğraşan sporcuların, spora özgü başarı motivasyonu düzeylerinde cinsiyetler açısından farklılık olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırmaya, 2002-2003 yılı Türkiye basketbol 1. ve 2. liginde yer alan takımlarda oynayan, 39 kadın, 44 erkek toplam 83 sporcu katılmış. Değerlendirme sonucunda, erkekler ve kadınlar

arasında güç gösterme güdüsü ve başarıya yaklaşma güdüsü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş ($p < 0.05$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

“Hosseinalipour (122) yaptığı çalışmada Türkiye’de takım sporlarıyla ve bireysel sporlarla uğraşan sporcuların motivasyonlarına etki eden faktörlerini incelemiştir. Bu çalışmada, takım sporları ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların motivasyonlarında etkilendikleri faktörlerde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Hem takım hem de bireysel sporcular için ortak olan maddelerin ise „tecrübe, sporcunun cinsel yaşamı, aile reisinin mesleği, milli takıma seçilme isteği, takım arkadaşlarıyla olan ilişki ve antrenörün kişilik yapısı“ olduğu görülmektedir.

Abakay (123) doktora tezinde, futbolcu-antrenör iletişiminin farklı statülerdeki futbolcuların başarı motivasyonu ile ilişkisini incelemiştir. Çalışmaya Türkiye Futbol Federasyonu Ankara Bölgesinde profesyonel ve amatör liglerde futbol oynayan bireyler arasından tesadüfi seçim (random) yöntemi kullanılarak seçilen 776 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; “Futbolda Antrenör İletişim Ölçeği (FAİÖ)” ve “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ)” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, profesyonel ve amatör futbolcuların, başarı motivasyonu alt boyutlarından aldıkları puanların ve antrenörle olan iletişim düzeylerinin statü farklılığı açısından farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca iletişim ve başarı motivasyonu ölçeklerinden alınan puanların öğrenim durumu, spor yapma yılı, medeni durumu, aynı antrenörle çalışma süresi gibi değişkenlere göre de farklılaştığı belirlenmiştir.

2.2.5.2. Motivasyon alanında yapılmış yurt dışı çalışmalar

Frederick (124) yaptığı çalışmada 857 üniversite öğrencisinin (442 erkek, 415 kadın) Spor Motivasyon Ölçeğine verdiği yanıtlarını bakarak, yapısal eşitlik modellemesi yoluyla SMS alt ölçeklerinin altında yatan simpleks yapıyı test etmiştir. Sonuçlara göre, çeşitli motivasyonel yapıların düşükten yükseğe kendi kaderini tayinine kadar ampirik olarak düzenlendiğini gösteren simpleks model yapısını doğrulamıştır. Simpleks örüntüsü, cinsiyete göre değişmez olarak bulundu. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, SMS'in geçerliliğini desteklemekte ve sporda motivasyonel yönelim üzerine odaklanan çalışmalar için önemli etkilere sahiptir.

Fodera (125) egzersiz yapma sıklığı ile başarı motivasyonu arasındaki ilişkiyi incelemiş ve sonuçta daha fazla çalışanların daha güçlü başarı motivasyonu sahip olduklarını belirtmiştir.

Darren ve ark.' (14) kendine yarar, güreş performansı ve yarışma öncesi etkileri konulu çalışmalarında, yarışmadan 15 dakika önce 70 greşçiye, kendine yarar zihinsel ve görsel stres testi uyguladılar. Araştırma sonucunda kendine yararın pozitif ve negatif etki ile zihinsel ve gövdesel stres ile ilişkisi tespit edildi. Sosyo zihinsel teori ile uyum içerisinde kendine yarar, ölçünün yenme – yenilmeden çok işlem merkezli olduğunda performansın önemli bir göstergesi olduğu tespit edildi. Ayrıca kendine yarar duygusu yüksek sporcuların yarışmasal ortamlarda düşük kendine yarar duygusuna sahip sporculara oranla daha az stres düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Fortier ve ark.' (126) rekabetçi ve rekreasyonel spor yapıları, cinsiyet ve sporcuların spor motivasyonu arasındaki incelenen ilişkiler çalışmalarında 399 Fransız-Kanadalı kolej sporcusu, içsel motivasyonu, dışsal motivasyonu ve motivasyonu değerlendiren Spor Motivasyon Ölçeğini uygulanmıştır. Rekabetçi sporcular, eğlence amaçlı sporculara kıyasla uyarıcılık ve daha az içsel motivasyon daha az gerçek motivasyon sergilerken, bu gruptan daha belirgin düzenleme ve daha fazla motivasyon sergilemişlerdir. Kadın sporcular, daha az harici düzenleme ve daha az motivasyon sergilerken, gidişatı gerçekleştirmek için kendiliğinden daha fazla motive olmuşlar ve erkek atletlerden daha belirgin bir düzenleme sergilemişlerdir.

Curry ve Weiss (127) çalışmasında Amerikan üniversite sporcuları ile Avusturyalı öğrenci spor kulübü üyeleri arasındaki spor katılımı için rekabet, fitness ve sosyal motivasyonu karşılaştırmaktır. Hipotezler sembolik etkileşimci kuramdan alınmıştır ve biz spor motivasyonunu, insanların spora katılmalarını sağladıkları neden olarak tanımlarız. Anketi yanıtlayanlar, Avusturya spor kulüplerinin 301 Viyana üniversitesi öğrenci üyesi ve Ohio'daki üç okuldan 397 üniversite sporcusudur. Sonuçlar; rekabet ve spor motivasyonu ile cinsiyet ve ülke faktörleri arasındaki karşılaştırmalarında istatistiksel olarak önemli etkilerin olduğunu, sosyal motivasyon ile cinsiyet ve ülke arasında istatistiksel olarak anlamlı iki yönlü etkileşim olduğunu, rekabet ve fitness motifleri arasında istatistiksel olarak anlamlı Pearson çarpımı momenti korelasyonlarını ve benlik rolünün spora katılımı da yer aldığını göstermektedir.

Allen (128) yaptığı çalışmada araştırmanın amacı, sosyal amaç yönelimlerinin ve aidiyet algılarının gençlik spor motivasyonunu anlamaya yönelik katkısını incelemiştir. Gençlik sporu katılımcıları sıklıkla, takımında yer almayı ya da arkadaşlarıyla birlikte olmak gibi sporla ilgilenmelerinin sosyal nedenlerini ve toplumsal tanıma ve ebeveyn baskısı gibi olumlu ve olumsuz etkilerin sosyal kaynakları bildirmektedir. Sporun toplumsal bir görünümü

kabul edilmiş olsa da, gençlik spor motivasyonu araştırmacıları, fiziksel yeteneğe dayalı yapıları merkez alan yaklaşımları vurgulamış ve motivasyonun sosyal yönünü detaylı bir şekilde incelememişlerdir. Özellikle, genç kadınların (N= 100) sosyal motivasyon yönelimleri, başarı amaç yönelimleri, algılanan aidiyet, algılanan fiziksel yeteneği ve sporla ilgileri değerlendirildi. Çoklu regresyon analizlerinden elde edilen sonuçlar, ergenlerin spora olan ilgisinin açıklanmasına sosyal motivasyonel yapıların eklendiğini ortaya koymuştur.

Frederick ve Ryan (129) yaptıkları çalışmada Bilişsel değerlendirme teorisini kullanarak kendi kaderini tayin etme ve bunun spordaki içsel motivasyon ile ilişkisi üzerine araştırma incelendi. Spor katılımının büyük kısmının içsel motivasyonun bir işlevi olduğu ve bu içsel motivasyonun, özerklik veya kendi kaderini tayin etmeye elverişli koşullar tarafından kolaylaştırıldığı görülmektedir. Kendi kaderini tayin dinamikleri; dışsal ödüllerin, kişilerarası bağlamın ve öz düzenlenmenin içsel motivasyon üzerinde öz düzenleme tarzları araştırmalarında farklılıklar bulunmuştur.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde olup tarama modeli, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur bu modelde. Bilinmek istenen şey meydanaadır. Amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (130).

Tarama modelinde bilimin gözleme kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri tespit etme, kontrol edilen değişmez ilişkiler üzerinde genellemelere varma vardır. Yani bilimin tasvir fonksiyonu ön plandadır (131).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evrenini elit düzeyde spor yapan futbol ve güreş branşındaki sporcular oluşturmaktadır. Örneklem ise Ankara, Kahramanmaraş ve Samsun illerinde spor yapan erkek elit güreşçiler (N: 249) ve liglerde aktif olarak futbol oynayan profesyonel futbolculardan (N: 213) oluşan toplam 462 sporcudan oluşmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmaya başlamadan Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Etik Kuruludan çalışmanın yapılması amacıyla etik kurul izni alınmıştır. Uygulanacak anket çalışması için ilgili kurum ve kuruluşlardan resmi izin yazıları alınarak, araştırmacı tarafından sporcularla yüz yüze anketler doldurtulmuştur. Anketler doldurulmadan önce sporculara araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılmış ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen sporculardan veriler elde edilmiştir. Anketlerin tamamlanması yaklaşık 20 dk süre almıştır.

3.4. Çalışmada Kullanılan Ölçme Aracı

Araştırma kapsamındaki sporculara Willis (132) tarafından geliştirilen “Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçeğin Türkiye’deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tiryaki ve Gödelek (133) tarafından yapılmıştır. Başarı motivasyonu ölçeği toplam 40 maddeden oluşan ve maddeleri “hiçbir zaman, çok az, bazen, oldukça fazla ve her zaman” şeklinde ifade edilen beşli Likert tipindedir. Ölçekte güç gösterme güdüsü 12, başarıya yaklaşma güdüsü 17, başarısızlıktan kaçınma güdüsü 11 madde ile ölçülmeye çalışılmıştır.

Sporcuların ölçek ifadelerine verdikleri cevaplara göre her bir ölçek alt boyutu için motivasyon puanı hesaplanmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeğin Cronbach Alpha değerleri; Güç Gösterme Güdüsü 0.692, Başarıya Yaklaşma Güdüsü 0.712, Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü 0.637 ve ölçeğin geneli için 0.849 olarak bulunmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Elde edilen motivasyon puanlarının normalliklerini sınamak için Kolmogrov-Smirnov testi uygulanmış ve motivasyon puanlarına ilişkin değişkenlerin normal dağılımdan gelmediği gözlemlenmiştir. Bu sonuç neticesinde sporcuların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin motivasyon puanlarındaki farklılıkları incelemek için parametrik olmayan istatistikî yöntemler uygulanmıştır. Araştırmada sosyo-demografik özelliklerin frekans dağılımları incelenmiş ve demografik özelliklerin alt gruplarının motivasyon puanları açısından farklılıkları için Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi, yaş değişkeni ile motivasyon puanları arasındaki ilişki için ise Spearman's Rho ilişki katsayısı testi uygulanmıştır.

İstatistiksel analizler %95 güven düzeyi, $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde yapılmıştır. Uygulanan analizler "SPSS 21 for Windows paket programı" yardımıyla yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Tablo 1: Geçerlik ve güvenilirlik

Ölçek alt grupları	Madde sayısı	Cronbach's Alpha
Güç gösterme güdüsü	12	.692
Başarıya yaklaşma güdüsü	17	.712
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	11	.637
Ölçek geneli	40	.849

Cronbach Alpha değerleri sosyal bilimler için 0.70 in üzeri kabul edilir. Dolayısıyla hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı 0.849 olduğu için bu değerler ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (134).

Tablo 2: Araştırmaya katılan sporcuların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımı

Demografik özellik	Alt sınıf	N	%	Toplam
Branş	Güreş	249	53.9	462
	Futbol	213	46.1	
Medeni Durum	Evli	101	21.9	462
	Bekar	361	78.1	
Eğitim Durumu	İlkokul-Ortaokul	18	3.9	462
	Lise	209	45.2	
	Üniversite	219	47.4	
	Yüksek Lisans	16	3.5	
Eş Eğitim Durumu	İlkokul-Ortaokul	7	6.9	101
	Lise	44	43.6	
	Üniversite	44	43.6	
	Yüksek Lisans	5	5.0	
	Doktora	1	1.0	
Eş Sporcu Olma Durumu	Evet	18	17.8	101
	Hayır	83	82.2	

Tablo 2: (Devam) Araştırmaya katılan sporcuların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımı

Demografik özellik	Alt sınıf	N	%	Toplam
Baba eğitim	İlkokul-Ortaokul	259	56.1	462
	Lise	154	33.3	
	Üniversite	40	8.7	
	Yüksek Lisans	8	1.7	
	Doktora	1	.2	
Anne eğitim	İlkokul-Ortaokul	309	66.9	462
	Lise	122	26.4	
	Üniversite	28	6.1	
	Yüksek Lisans	1	.2	
	Doktora	2	.4	
Çocuk sayısı	0-1	68	67.3	101
	2-3	27	26.7	
	4-5	4	4.0	
	6 Ve Üstü	2	2.0	
Kardeş sayısı	0	35	7.6	462
	1-2	175	37.9	
	3-4	162	35.1	
	5-6	67	14.5	
	7 ve Ustu	23	5.0	
Aylık gelir	0-3000	206	44.6	462
	3001-5000	150	32.5	
	5001-7000	31	6.7	
	7001-9000	47	10.2	
	9001 Ve Ustu	28	6.1	
Kazanılan en iyi derece	Türkiye Şam	343	74.2	462
	Avrupa Şam	67	14.5	
	Dünya Şam	46	10.0	
	Olimpiyat Şam	6	1.3	
Psikolog olma durumu	Evet	226	48.9	462
	Hayır	236	51.1	

Araştırmaya %53.9'u güreş, %46.1'i futbol branşında olmak üzere 462 sporcu katılmıştır. Sporcuların %21.9'u evli, %78.1'i bekar. Araştırma kapsamına alınan sporcuların %3.9'u ilkokul-ortaokul, %45.2'si lise, %47.4'ü üniversite ve %3.5'i yüksek lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Evli olan 101 sporcunun eşlerinin eğitim düzeyi ise %6.9'u

ilkokul-ortaokul, %43.6'sı lise, %43.6'sı üniversite, %5'i yüksek lisans ve %1'i ise doktora oranlarında dağılmıştır. Evli sporcuların %17.8'inin eşi sporcu iken %82.2'sinin eşi sporcu değildir. Araştırma kapsamına alınan sporcuların %56.'inin babası ilkök-ortaokul mezunu, %33.3'nün babası lise mezunu, %8.7'sinin babası üniversite, %1.7'sinin babası yüksek lisans ve %0.2'sinin babası doktora mezunudur. Sporcuların anne eğitim düzeylerine bakıldığında ise %66.9'u ilkök-ortaokul, %26.4'ü lise, %6.1'i üniversite, %0.2'si yüksek lisans ve %0.4'ü doktora düzeyinde eğitime sahiptir. Evli olan sporcuların %67.3'ünün hiç ya da 1 çocuğu, %26.7'sinin 2 ya da 3 çocuğu, %4'ünün 4 ya da 5 çocuğu, %2'sinin 6 ya da daha fazla çocuğu vardır. Araştırma kapsamına alınan sporcuların %7.6'sının kardeşi yokken, %37.9'nun 1 ya da 2, %35.1'inin 3 ya da 4, %14.5'inin 5 ya da 6 ve %5'inin 7 ve daha fazla kardeşi bulunmaktadır. Sporcuların %44.6'sının aylık geliri 0-3000 TL aralığında, %32.5'inin aylık geliri 3001-5000 TL aralığında, %6.7'sinin aylık geliri 5001-7000 TL aralığında, %10.2'sinin aylık geliri 7001-9000 TL aralığında, %6.1'inin aylık geliri ise 9001 TL ve daha fazlasıdır. Araştırmaya katılan sporcuların %74.2'sinin kazandığı en yüksek derece Türkiye Şampiyonluğu, %14.5'inin Avrupa Şampiyonluğu, %10'unun Dünya Şampiyonluğu ve %1,3'ünün Olimpiyat şampiyonluğudur. Sporcuların %48.9'u bir psikoloğa sahipken, %51.1'nin psikoloğu yoktur.

Hipotez 1. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında fark var mıdır?

Tablo 3: Araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin mann-whitney U testi

Başarı motivasyonu	Branş	N	Mean rank	Z	p
Güç gösterme güdüsü	Güreş	249	234.67	-.553	.580
	Futbol	213	227.79		
Başarıya yaklaşma güdüsü	Güreş	249	226.15	-.932	.352
	Futbol	213	237.75		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	Güreş	249	223.08	-1.468	.142
	Futbol	213	241.35		

Araştırmaya katılan sporcuların branşlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. (Z_{GGG}= -.553 . p = .580 >α=.05. Z_{BYG}= -.932 . p = .352 >α=.05. Z_{BKG}= -1.468 . p = .142 >α=.05)

Hipotez 2. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında;

4.2. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 4: Araştırmaya katılan sporcuların yaşları ile başarı motivasyonlarına ilişkin Spearman's Rho testi

Yaş	Güç gösterme güdüsü	Başarıya yaklaşma güdüsü	Başarısızlıktan kaçınma güdüsü
Korelasyon Katsayısı	.165	.021	.065
p	.000*	.650	.162
N	462	462	462

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların yaşları ile Güç gösterme güdüsü motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı, aynı yönlü ve az şiddetli bir ilişki vardır. ($r_{GGG} = .165$. $p = .000 < \alpha = .05$)

Araştırmaya katılan sporcuların yaşları ile Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. ($r_{BYG} = .021$. $p = .650 > \alpha = .05$. $r_{BKG} = .065$. $p = .162 > \alpha = .05$)

4.3. Medeni Durum Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 5: Araştırmaya katılan sporcuların medeni durum değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Mann-Whitney U testi

Başarı motivasyonu	Medeni durum	N	Mean rank	Z	p
Güç gösterme güdüsü	Evli	101	244.25	-1.087	.277
	Bekar	361	227.93		
Başarıya yaklaşma güdüsü	Evli	101	228.31	-.272	.786
	Bekar	361	232.39		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	Evli	101	218.08	-1.144	.252
	Bekar	361	235.25		

Araştırmaya katılan sporcuların medeni durumlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($Z_{GGG} = -1.087$. $p = .277 > \alpha = .05$. $Z_{BYG} = -.272$. $p = .786 > \alpha = .05$. $Z_{BKG} = -1.144$. $p = .252 > \alpha = .05$)

4.4. Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 6: Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Eğitim düzeyi	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	İlkokul-Ortaokul	18	201.28	2.906	.406
	Lise	209	225.08		
	Üniversite	219	241.41		
	Yüksek Lisans	16	213.72		
Başarıya yaklaşma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	18	250.61	10.887	.012*
	Lise	209	241.26		
	Üniversite	219	228.03		
	Yüksek Lisans	16	130.06		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	18	222.94	4.351	.226
	Lise	209	242.58		
	Üniversite	219	225.37		
	Yüksek Lisans	16	180.19		

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre Güç Gösterme Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

(**Ki-Kare**GGG= 2.906.p = .406> α =.05. **Ki-Kare**BKG= 4.351.p = .226> α =.05)

Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre Başarıya Yaklaşma Güdüsü başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. (**Ki-Kare**BYG= 10.887.p = .012< α =.05)

4.5. Eş Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 7: Araştırmaya katılan sporcuların eş eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Eş eğitim durumu	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	İlkokul-Ortaokul	7	42.93	8.068	.089
	Lise	44	58.84		
	Üniversite	44	44.70		
	Yüksek Lisans	5	57.20		
	Doktora	1	8.50		
Başarıya yaklaşma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	7	32.79	6.567	.161
	Lise	44	54.26		
	Üniversite	44	49.97		
	Yüksek Lisans	5	65.30		
	Doktora	1	9.00		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	7	59.93	7.603	.107
	Lise	44	56.95		
	Üniversite	44	42.75		
	Yüksek Lisans	5	63.60		
	Doktora	1	26.50		

Araştırmaya katılan sporcuların eş eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. (**Ki-Kare** GGG= 8.068.p =.089> α =.05.**Ki-Kare** BYG= 6.567.p =.161> α =.05.**Ki-Kare** BKG= 7.603.p = .107> α =.05)

4.6. Anne-Baba Eğitimi Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 8: Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Baba eğitim durumu	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	İlkokul-Ortaokul	259	225.03	10.908	.028*
	Lise	154	254.38		
	Üniversite	40	195.45		
	Yüksek Lisans	8	207.44		
	Doktora	1	17.50		
Başarıya yaklaşma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	259	229.52	11.870	.018*
	Lise	154	250.25		
	Üniversite	40	196.30		
	Yüksek Lisans	8	130.63		
	Doktora	1	73.00		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	259	224.17	17.691	.001*
	Lise	154	260.06		
	Üniversite	40	195.05		
	Yüksek Lisans	8	112.13		
	Doktora	1	143.50		

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir.

(**KiKare**GGG=10.908, $p=.028 < \alpha=.05$. **KiKare**BYG=11.870, $p=.018 < \alpha=.05$. **KiKare**BK G=17.691, $p=.001 < \alpha=.05$)

Tablo 9: Araştırmaya katılan sporcuların anne eğitim durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Anne eğitim durumu	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	İlkokul-Ortaokul	309	230.03	6.640	.156
	Lise	122	244.82		
	Üniversite	28	207.04		
	Yüksek Lisans	1	73.50		
	Doktora	2	67.25		
Başarıya yaklaşma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	309	229.42	8.549	.073
	Lise	122	247.75		
	Üniversite	28	194.46		
	Yüksek Lisans	1	313.00		
	Doktora	2	39.75		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	İlkokul-Ortaokul	309	224.11	6.293	.178
	Lise	122	255.87		
	Üniversite	28	214.20		
	Yüksek Lisans	1	173.00		
	Doktora	2	158.25		

Araştırmaya katılan sporcuların anne eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

(**Ki-Kare**GGG= 6.640. $p=.156>\alpha=.05$. **Ki-Kare**BYG= 8.549. $p=.073>\alpha=.05$. **Ki-Kare**BKG= 6.293. $p=.178>\alpha=.05$)

4.7. Çocuk ve Kardeş Sayısına Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 10: Araştırmaya katılan evli olan sporcuların çocuk sayısı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi

Başarı motivasyonu	Çocuk sayısı	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	0-1	68	51.42	5.072	.167
	2-3	27	55.52		
	4-5	4	25.50		
	6 ve üstü	2	26.75		
Başarıya yaklaşma güdüsü	0-1	68	52.67	1.469	.689
	2-3	27	49.43		
	4-5	4	35.50		
	6 ve üstü	2	46.50		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	0-1	68	50.96	3.020	.389
	2-3	27	54.39		
	4-5	4	27.25		
	6 ve üstü	2	54.00		

Araştırmaya katılan sporcuların çocuk sayısı değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

(**Ki-Kare**GGG= 5.072. $p=.167>\alpha=.05$. **Ki-Kare**BYG= 1.469. $p=.689>\alpha=.05$. **Ki-Kare**BKG= 3.020. $p=.389>\alpha=.05$)

Tablo 11: Araştırmaya katılan sporcuların kardeş sayısı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi

Başarı motivasyonu	Kardeş sayısı	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	0	35	304.87	11.630	.020*
	1-2	175	224.39		
	3-4	162	225.19		
	5-6	67	230.86		
	7 ve üstü	23	220.24		
Başarıya yaklaşma güdüsü	0	35	278.23	4.915	.296
	1-2	175	229.79		
	3-4	162	224.50		
	5-6	67	232.12		
	7 ve üstü	23	220.93		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	0	35	292.80	9.123	.058
	1-2	175	225.58		
	3-4	162	228.77		
	5-6	67	232.44		
	7 ve üstü	23	199.70		

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların kardeş sayısına göre Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

(**Ki-Kare**BYG= 4.915. $p = .296 > \alpha = .05$. **Ki-Kare**BKG= 9.123. $p = .058 > \alpha = .05$)

Araştırmaya katılan sporcuların kardeş sayısına göre Güç Gösterme Güdüsü başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. (**Ki-Kare**GGG= 11.630. $p = .020 < \alpha = .05$)

4.8. Gelir Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 12: araştırmaya katılan sporcuların gelir değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Gelir düzeyi	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	0-3000	206	216.57	37.512	.000*
	3001-5000	150	211.08		
	5001-7000	31	244.90		
	7001-9000	47	338.15		
	9001 ve üstü	28	256.84		
Başarıya yaklaşma güdüsü	0-3000	206	226.74	62.643	.000*
	3001-5000	150	192.41		
	5001-7000	31	261.31		
	7001-9000	47	365.82		
	9001 ve üstü	28	217.50		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	0-3000	206	237.61	63.964	.000*
	3001-5000	150	174.29		
	5001-7000	31	270.79		
	7001-9000	47	340.16		
	9001 ve üstü	28	267.14		

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların gelir değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. (**Ki-Kare**GGG= 37.512. $p = .000 < \alpha = .05$. **Ki-Kare**BYG= 62.643. $p = .000 < \alpha = .05$. **Ki-Kare**BKG= 63.964. $p = .000 < \alpha = .05$)

4.9. Başarı Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 13: Araştırmaya katılan sporcuların başarı değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Başarı motivasyonu	Derece	N	Mean rank	χ^2	p
Güç gösterme güdüsü	Türkiye şampiyonu	343	236.55	2.745	.433
	Avrupa şampiyonu	67	225.36		
	Dünya şampiyonu	46	202.95		
	Olimpiyat şampiyonu	6	230.50		
Başarıya yaklaşma güdüsü	Türkiye şampiyonu	343	235.55	2.734	.435
	Avrupa şampiyonu	67	232.51		
	Dünya şampiyonu	46	205.85		
	Olimpiyat şampiyonu	6	185.50		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	Türkiye şampiyonu	343	234.37	1.610	.657
	Avrupa şampiyonu	67	229.57		
	Dünya şampiyonu	46	220.37		
	Olimpiyat şampiyonu	6	174.00		

Araştırmaya katılan sporcuların kazanılan en iyi derece değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

(**Ki-Kare**GGG= 2.745. p=.433> α =.05. **Ki-Kare**BYG= 2.734. p=.435> α =.05. **Ki-Kare**BKG= 1.610. p= .657> α =.05)

4.10. Psikolog Olma Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 14: Araştırmaya katılan sporcuların psikologlarının olması durumu değişkenine göre başarı motivasyonlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi

Başarı motivasyonu	Psikolog durumu	N	Mean rank	Z	p
Güç gösterme güdüsü	Evet	226	315.53	-13.259	.000*
	Hayır	236	151.03		
Başarıya yaklaşma güdüsü	Evet	226	274.09	-6.715	.000*
	Hayır	236	190.72		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	Evet	226	278.67	-7.441	.000*
	Hayır	236	186.33		

*: $p < \alpha = .05$

Araştırmaya katılan sporcuların branşlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. (ZGGG= -13.259 . $p = .000 < \alpha = .05$. ZBYG= -6.715 . $p = .000 < \alpha = .05$. ZBKG= -7.441 . $p = .000 < \alpha = .05$)

5. TARTIŞMA

Hipotez 1. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında fark var mıdır?

Araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre başarı motivasyonu alt boyutları olan güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sonuçlara göre karşılaştırma yapılan futbol ve güreş branşlarının mücadele gerektiren, aşırı efor sarf edilen branşlar olması, sporcuların tümünün elit düzeyde ve birbirlerine yakın başarı seviyesindeki sporcular olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Hosseinalipour (122) yaptığı çalışmada futbol, voleybol, basketbol, takwando ve atletizm branşlarına özgü olarak sportif başarı motivasyonu ve stresle başa çıkma düzeyleri arasında istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Aslan (118) Türkiye profesyonel 1. , 2. , 3. Ligi amatör takımların başarı motivasyonu farklılıkları ile ilgili yaptığı çalışmada futbolcuların başarıya yaklaşma güdüleri arasında farklılık olmadığını, profesyonel futbolcuların ise amatör futbolculardan daha yüksek başarıya yaklaşma güdüsüne sahip oldukları belirtilmiştir. Başarısızlıktan kaçınma güdüsünün ise profesyonel futbolcularda, amatörlere oranla daha yüksek olduğunu bulmuştur. Aktop ve Erman' göre (9) takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması, konulu çalışmalarında spora özgü başarı motivasyonunun güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü düzeyleri açısından aralarında fark olmadığını tespit edilmişlerdir. Kusan (135) elit düzeydeki güreş, boks ve taekwondo branşındaki sporcuların başarı motivasyonları ile ilgili yaptığı çalışmada başarıya yaklaşma güdüsü, güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinde anlamlı bir fark olmadığını ve bunun her iki branşında hız, güç, dikkat, teknik ve dayanıklılığın ön planda olduğu branşlar olmasından kaynaklandığını belirtmiştir.

Hipotez 2. Güreş ve futbol branşındaki sporcuların başarı motivasyonu düzeyleri arasında;

Araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre başarı motivasyonu alt boyutu olan güç gösterme güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı, aynı yönlü ve az şiddetli bir ilişki varken, Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Sonuçlara göre katılan sporcuların yaşlarının ilerledikçe güç gösterme güdülerinin arttığını, başarıya yaklaşma ve başarısızlıktan

kaçınma güdülerinde herhangi bir fark olmadığını görmekteyiz. Buna göre sporcularının yaşlarının yükseldikçe başarı motivasyonlarının arttığını ve dahi iyi motive olduklarını söyleyebiliriz. Turhan (136) profesyonel futbolcular üzerinde yaptığı çalışmada 18-23 yaş arası profesyonel futbolcular ile 24 yaş ve üstü profesyonel futbolcuların futbol oynama yılının artmasının profesyonel futbolcularda bıkkınlık veya isteksizliğe yol açmadığı, becerilerinin de artması ile daha da hırslandıkları ve başarılarını gösterme güdülerinin daha fazla arttığı belirlenmiştir. Türkmen (15) profesyonel ve amatör erkek futbolcuların sporda başarı motivasyonu ve başarı gereksinimi düzeylerini belirlemek, konulu bir çalışmada tecrübeli futbolcuların güç gösterme güdüsü yüksek bulunmuştur. Kusan (135) elit düzeydeki güreş, boks ve taekwondo branşındaki sporcuların başarı motivasyonları ile ilgili yaptığı çalışmada 24 yaş altı ve 24 yaş üstü grupları arasında sportif tecrübe puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ve bu anlamlı farklılığın 24 yaş üstü sporcuların 24 yaş altı sporculara göre daha fazla sportif tecrübeye sahip olmalarından kaynaklandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan sporcuların medeni durumlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Elit düzeyde spor yapan futbolcu ve güreşçilerin başarı motivasyonlarına medeni durumlarının bir etkisi olmadığı görülmektedir. Hergüner ve ark.' (137) tarafından yapılan çalışmada, bölümler arası, sınıflar arası, medeni durum düzeylerinde farklılık bulunamamıştır. Şahan (138) yaptığı çalışmada sporcuların motivasyonlarında onların medeni durumlarının da bir katkısı olduğu kanısına varılabildiğini ve bunun için de motivasyon sağlamada sporcuların medeni durumları da göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtmiştir.”

Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre Güç Gösterme Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdülerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken, Başarıya Yaklaşma Güdüsünde ki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sporcuların eğitim seviyelerinin arttıkça başarıya yaklaşma güdüsü alt boyutuna göre başarı motivasyonu seviyelerinin arttığı görülmektedir. Yüksek öğrenim yapmış sporcuların kişisel yeteneklerinin farkına varmaları ve bunu kullanabilecek bilişsel donanıma sahip olarak kendilerini motive edebilmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Türkmen (15) yaptığı çalışmada üniversite öğrenimi gören futbolcuların güç gösterme güdüsünü üniversite altında öğrenim görenlere oranla daha yüksek bulmuştur. Abakay (123) futbolcular üzerinde yaptığı çalışmada yüksek öğrenim seviyesine sahip olan sporcuların kişisel yetenek ve becerilerinin yanı sıra, oyun içerisinde taktiksel sistemleri daha iyi uygulama yeteneklerinin gelişmiş olabileceği gibi kendilerini motive etmede

kullanacakları yöntemleri belirlemede daha az zorlanacakları ve dolayısıyla başarı motivasyonlarının daha yüksek olacağını bulmuştur.

Araştırmaya katılan sporcuların eş eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu sonuçlara göre sporcuların eşlerinin eğitim durumlarının başarı motivasyonu düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken, anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Karabulut ve ark.' (139) eğitim seviyesi yüksek babaya sahip olan futbolcuların sürekli ve durumluk kaygı puanları daha yüksek olduğunu ve bu durumda babanın eğitim düzeyi yükseldikçe motivasyon düzeyinin yükseldiğini belirtmiştir. Gümüş (140), Akandere ve Bedir'e göre (141) çalışmalarında anne-babanın eğitim seviyesi yükseldikçe kaygı seviyesinin düştüğü yönünde bulgular bulunmaktadır." Bizim çalışmamızdaki bulguların farklılığının, araştırma grubunun erkek olması, babalarını rol model almalarından dolayı kaynaklandığı düşünülebilir. Gordon (142)'a göre; Anne-babanın çocuk üzerindeki etki alanı çok geniş olduğunu ve çocuğun aile içerisinde edindiği statü, kazandığı değer ve geliştirdiği kimliğin; onun toplum içerisinde kazanacağı, statünün ve değerlerin belirleyicisi olacağını belirtmiştir (Çelenk (143). Demiriz (144) yaptığı benzer bir çalışmada ebeveyn eğitiminin benlik saygısı oluşmasında olumlu bir etkisi olduğu bilinmektedir. Anne ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocukların da benlik saygıları artmakta ve kendine güven duyguları gelişmekte olduğunu bildirmiştir.

Araştırmaya katılan sporcuların çocuk sayılarında başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmezken, kardeş sayılarında güç gösterme güdüsü alt boyutuna göre anlamlı farklılık görülmektedir. Ekinci ve ark.'na (145) göre yaptıkları çalışmada kardeş sayısı ve yaşam ortamına göre katılımcıların yalnızlık algısı arasında anlamlı bir fark bulunamadığını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan sporcuların gelir değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Sporcuların gelir seviyelerinin arttıkça başarı motivasyonu düzeylerinin de yükseldiği ve daha iyi motive olduklarını görmekteyiz.

Yerlisu (146) elit tekwandocu, güreşçi ve atletler üzerinde yapmış olduğu çalışmada sporculara verilen ödüller arttıkça sporcuların motivasyonlarının ve performanslarının arttığı sonucuna varmıştır. Arslan (118) yaptığı çalışmada da manevi, sözlü ve maddi özendiricilerden hangisinin daha etkili olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre somut ve hemen verilen maddi özendiricilerin, soyut özendiricilerden daha etkili olduğu

ancak bu özendiricilerin yoğun bir şekilde kullanılması yerine, aralıklı olarak kullanılmasının sporcuyu daha fazla tatmin ettiği tespit edilmiştir. Akandere ve ark.' (147) yaptıkları çalışmada sporcuların büyük oranda gelir sağlama ve maddi kazanç sağlamak seçeneğinde yoğunlaştığı, uzun yıllar spor yapmaları, profesyonel olmaları ve sporda başarılı olduklarında elde ettikleri eğitim, sağlık, beslenme, barınma gibi iyi yaşam koşullarını sporda başarısız olduklarında kaybetme endişesi sporcularda maddi kazanç sağlama seçeneğinin yüksek olmasının nedenlerinden olabileceğini belirtmişlerdir. Kurt ve ark.' (148) yaptığı çalışmada elit sporun en önemli özelliklerinden birisinin maddi kazanç sağlamak olduğu ifade edilmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların kazanılan en iyi derece değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Karabulut ve ark.' (149) göre çalışmalarında tecrübeli ve tecrübesiz sporcuların güç gösterme güdüsü arasındaki farklılıkları incelemiş; tecrübeli sporcuların güç gösterme güdüsü değerlerini 40,87, tecrübesiz sporcularda 39,49, başarıya yaklaşma güdüsünü tecrübelilerde 64,23, tecrübesizlerde 64,41, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü tecrübelilerde 31,02, tecrübesizlerde 32,71 olarak tespit etmişlerdir. Ancak iki grup arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmışlardır. Fontana (150) yapmış olduğu çalışmada, tecrübeli ve tecrübesiz futbol oyuncularının dört farklı eksersiz yoğunluğunda karar verme performanslarını incelemiştir. 16 tecrübeli ve 16 tecrübesiz yetişkin, erkek futbol oyuncusundan oluşan 32 denek bu çalışmaya katılmıştır. Deneklerden her eksersiz yoğunluğunda yedi karar verme sorusuna cevap vermesi istenmiştir. Sonuçlar, egzersizin karar verme doğruluğunu etkilemediğine, fakat tecrübeli ve tecrübesiz oyuncular arasında bir fark bulunduğu işaret etmiştir. Tecrübeli ve tecrübesiz oyuncular için, karar verme hızında eksersiz yoğunluğunun etkileri açısından; dengeli-yüksek ve yüksek yoğunluklu eksersizde karar verme hızının geliştiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan sporcuların branşlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu sonuçlara göre psikoloğu bulunan sporcuların psikoloğu olmayanlara göre daha iyi motive oldukları ve elit düzeyde spor yapan sporcuların mental olarak güçlü olmasına yardımcı olmak için spor psikoğundan yardım almaları gerektiği söylenebilir. Özdal ve ark.' (151) göre fiziksel antrenman ile birlikte zihinsel antrenman uygulamasının sadece fiziksel ya da zihinsel antrenman uygulamasına göre daha etkili olduğunu belirterek yıllık antrenman planlamasında zihinsel antrenmanın fiziksel antrenman periyotları ile birlikte planlanmasını önermişlerdir. Altıntaş ve Akalan'a göre (152) çalışmada birçok teknik direktör, antrenör ve spor yöneticisi sporcuları sadece fiziksel, teknik ve taktik görevleri yerine getiren mekanik varlıklar, psikolojik hazırlığı ise sadece sözle etkileme sanatı olarak görmekte olduğunu, bu nedenle zihinsel antrenmanın bütün faydaları

ve performansa olan olumlu etkisi göz önünde bulundurularak hem sporcular hem de antrenörler daha bilinçli bir hale getirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Konter (1) Günümüzde sporda performans, sporcunun aktivite sırasında göstermiş olduğu fizyolojik, biyomekanik ve psikolojik verim olarak tanımlanmakta olduğunu, üstün bir performans için sporcunun hem fizyolojik hem de psikolojik yetilerinin geliştirilmesi ve amaca uygun biçimde belirli bir düzeye yükseltilmesi gerektiğini belirtmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre başarı motivasyonu alt boyutları olan güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemekte, karşılaştırma yapılan futbol ve güreş branşlarının mücadele gerektiren, aşırı efor sarf edilen branşlar olması, sporcuların tümünün elit düzeyde ve birbirlerine yakın başarı seviyesindeki sporcular olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre başarı motivasyonu alt boyutu olan güç gösterme güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı, aynı yönlü ve az şiddetli bir ilişki varken, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını ve bu sonuçlara göre katılan sporcuların yaşlarının ilerledikçe güç gösterme güdülerinin arttığını, başarıya yaklaşma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinde herhangi bir fark olmadığını görmekteyiz. Buna göre sporcularının yaşlarının yükseldikçe başarı motivasyonlarının arttığını ve dahi iyi motive olduklarını söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken, başarıya yaklaşma güdüsündeki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Eğitim seviyelerinin arttıkça başarıya yaklaşma güdüsü alt boyutuna göre başarı motivasyonu seviyelerinin arttığı görülmektedir. Yüksek öğrenim yapmış sporcuların kişisel yeteneklerinin farkına varmaları ve bunu kullanabilecek bilişsel donanıma sahip olarak kendilerini motive edebilmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim durumuna göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken, anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemekte olup bizim çalışmamızdaki bulguların farklılığının, araştırma grubunun erkek olması, babalarını rol model almaların kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan sporcuların gelir değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmekte olup sporcuların gelir seviyelerinin arttıkça başarı motivasyonu düzeylerinin de yükseldiği ve daha iyi motive olduklarını görmekteyiz.

Araştırmaya katılan sporcuların psikolog durumlarına göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmekte olup, psikoloğu bulunan sporcuların psikoloğu olmayanlara göre daha iyi motive oldukları ve elit düzeyde spor yapan sporcuların mental olarak güçlü olmasına yardımcı olmak için spor psikoloğundan yardım almaları gerektiği söylenbilir.

Araştırmaya katılan sporcuların başarı motivasyonlarında, kardeş sayılarında gç gösterme güdüsü alt boyutuna göre anlamlı olduğu kardeş sayısının azaldıkça güdülenme düzeylerinin yükseldiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların medeni durumlarına göre, eş eğitim durumuna, ocuk sayısı değişkenine göre ve sporcuların kazanılan en iyi derece değişkenine göre başarı motivasyonlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmediğini ve değişkenlerin araştırmaya katılan sporcuların motivasyonlarını etkilemediğini görmekteyiz.

6.2. neriler

1. Tüm spor branşlarındaki sporcular ile ilgili, sporcuların aile hayatına yönelik bilgiler edinmeli, sporcunun aile yaşantısını da yakından takip etmek için gerekli tedbirleri almalıdırlar.
2. Elit düzeyde spor yapan tüm sporculara psikolojik danışmanlık hizmeti verilmesi önerilebilir.
3. Araştırma dışında kalan takım ve bireysel spor branşlarından daha fazla sayıda sporcuyla araştırmanın yapılması önerilmektedir.
4. Araştırmaya erkeklerin yanında bayan sporcuların da dahil edilmesi ve aralarındaki farkların değerlendirilmesi önerilebilir.
5. Başarı motivasyonu yanında içsel ve dışsal motivasyonu ölçen ölçüm araçlarıyla çalışmanın yapılması önerilebilir.
6. Düzenli olarak fizyolojik testlerden geçirilen sporcuların duygusal durumu ve psikolojik sağlığına yönelik bilimsel uygulamalar yapılması da yararlı olabilir.
7. Sporcuların başarı performanslarını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenerek bunlarla başa çıkma stratejilerinin öğrenilmesi hem sporcular hem de antrenörler, ailesi için önemlidir.

8. Spor dalına uygun kişilik özelliklerine sahip sporcu seçmeye çalışmak yerine, sporcunun kişilik özelliklerini tanıyarak ona uygun motivasyon modellerinin geliştirilmesi, başarının sağlanması ve devam ettirilebilmesi için daha yararlı olabilir.
9. Milli takımlarda ve spor kulüplerinde görevli, antrenör, idareci, doktor ve masörlerin spor psikolojisi konularında bilgilendirilmeleri, sporcuların ruhsal durumunu bilen ve onların sıkıntılarını, sevinçlerini anlayabilecek spor psikologlarının bulunması önerilebilir.

KAYNAKÇA

1. Konter E. (2003). Spor Psikolojisi Uygulamalarında Yanılgılar Ve Gerçekler. Dokuz Eylül Yayınları, Ankara, S: 7-37,
2. Aydın A. (2001). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Alfa Yayınları, İstanbul. S. 144.
3. Ural O. (2008). Futbolda Takım Performansına Etkieden Motivasyonel Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
4. Tiryaki, S. (2000). Spor Psikolojisi. Eylül Kitap Ve Yayınevi. Ankara.
5. Aydın, C. (1999). Sosyal Bilimler – Psikoloji, Takav Matbaacılık, Ankara.
6. Weinberg, R. S. And Gould, D. (1995). Foundation Of Sport And Exercise, Psychology, S: 76-79.
7. Aracı, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi. Bağırhan Yayın Evi. Ankara.
8. Konter, E. (1998). Sporda Psikolojik Güç Ve Performans, 5.Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri, Ankara.
9. Aktop, A. Erman, K. A. (2002). Takım Ve Bireysel Sporcuların Başarı Motivasyonu Benlik Saygısı Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Antalya: 7. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongre Kitapçığı.
10. Ersoy G. (1986) Spor Ve Beslenme. Milli Eğitim Basımevi Ankara S: 6.
11. Özdenk S. (2011) Düzenli Egzersizin Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Üzerine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
12. Gür, A. (1979). Spor Ve Sosyal Sınıflar, Aydınlık Yayınları, İstanbul.
13. Erkal, M. (1982). Sosyolojik Açından Spor. Filiz Kitabevi. İstanbul.
14. Savaş, İ. (1989). Spor Sözlüğü Terimler Ve Açıklamaları. Remzi Kitabevi, İstanbul.
15. Türkmen M. (2005). Profesyonel Erkek İle Amatör Erkek Futbolcuların Başarılarının Başarı Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması (İzmir-Manisa), Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Manisa.
16. Çam, İ. (2003). İlköğretim Okulları 11. Kademe(Yıldızlar)Türkiye Badminton Şampiyonasına Katılan Takımların Sportif Performans Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması, Raket Sporları Sempozyumu, Kocaeli S:54
17. Erkal M. Güven Ö. Ayan D. (1998). Sosyolojik Açından Spor, Genişletilmiş 3.Baskı, Der Yayınları, İstanbul, S:181,205-208

18. Kat H. (2009). Bireysel Sporcularla Takım Sporcularının Stres Düzeyleri Ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
19. Hazar, M. (1996). Beden Eğitimi Ve Sporda Oyunla Eğitim, Tutibay Yayınları, Ankara.
20. Eberhart, D.W. (1989). Çin Kaynaklarına Göre Türkler Ve Komşularında Spor. Ülkü Dergisi, 5, 22.
21. Alpman, C. (2001) . Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi Ve Çağlar Boyunca Gelişimi. Can Basın Yayın Ofset Matbaacılık, Ankara.
22. Yıldırım, İ. (2006). Spor Sosyal Tarihi Ve Felsefesi. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu. Yüksek Lisans Ders Notları, Ankara.
23. Yıldırım, İ. (2000). Geleneksel Yağlı Güreşin, Kültürel, Yapısal Ve Bilimsel Açından Modern Minder Güreşiyle Farklılıklarının Değerlendirilmesi. Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi. Ankara. 5 (1) :53-62.
24. Açak, M., Açak, M. (2001). Güreş Öğreniyorum. Kubbealtı Yayıncılık, Malatya.
25. Başer, E. (1998). Uygulamalı Spor Psikolojisi, Bağırhan Yayınevi. Ankara, 121.
26. Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü, Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. S: 14.
27. Devecioğlu, S., Çoban, B., Karakaya, Y. E. (2013). Futbol yönetimi ve organizasyonlarının görünümü. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 5(1), 35-48.
28. Urartu, Ü. (1987). Futbol(Teknik-Taktik-Kondisyon), İnkılap Kitapevi, İstanbul, s:5, 10, 12
29. Aydın, N. (1988). Futbol-1, Türk Spor Vakfı Yayınları, Ankara, S:3,7
30. Yıldız, D. (1979). Türk Spor Tarihi, Eko Matbaası, İstanbul, S:286
31. Yaman, M., Duman, S., & Hergüner, G. (2001). Türkiye 1. Ligindeki Müsabık Voleybolcu, Hentbolcu ve Futbolcu Bayanlar Arasındaki Başarı Motivasyonu Farklılıklarının Araştırılması, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, S: 102, 107.
32. Konter, E. (1997). Profesyonel Futbolcuların Yaş Gruplarının Durumluluk Kaygı Düzeyine Etkisi, 1.Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu, Mersin, S:81
33. GSGM. (1994). Futbol Temel Çalışmaları, TFF Yayınları
34. Hasırcı, S. (2000). Sporda Denetim Odağı, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
35. Öztürk , F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Bağırhan Yayınevi, Ankara, S:112,113
36. Fişekçioğlu, B. (1994). Toplumsal Yaşamda Sporun Yeri ve Önemi, (Ankara Üniversitesi BESYO, 1.Spor Kongresi Kitabı), Erzurum, S.15-24.

37. Konter, E. (1996). Sporda Stres ve Performans. Saray Tıp Kitabevi. İzmir.
38. İkizler, H. ve Karagözoğlu, C. (1997). Sporda Başarının Psikolojisi, Alfa, İstanbul
39. Koç, S. (1994). Spor Psikolojisine Giriş, Saray Medikal Yayıncılık, İzmir.
40. Locke, E. A., Shaw, K. N., Saari, L. M. And Latham, G.P. (1981). Goal Setting And Task Performance: 1969-1980. Psychological Bulletin, 90, 125-152.
41. Nicholls, J. G. (1989). The Competitive Ethos And Democratic Education. Cambridge, MA: Harvard University Press.
42. Stanne, M., Johnson, D., & Johnson, R. (1999). Does Competition Enhance Or İnhibit Motor Performance: A Meta-Analysis. Psychological Bulletin, 125, 133-154. Doi:10.1037/0033-2909.125.1.133
43. Bayraktar, B., Kurtoğlu, M. (2011). Sporda Performans ve Performansı Artırma Yöntemleri. Atasü T, Yücesir İ, Bayraktar B (Ed.). Doping ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri (S. 301-328). Ankara: Ajansmat Matbaacılık
44. Sezgin, M. (2006). Ailelerin Çocuklarının Futbol Okullarına Gönderilme Sebeplerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
45. Konter, E. (2010). Sporda Stres ve Performans, Kuramlar ve Kontrol Etme Teknikleri, Bassaray Basımevi, İzmir, S:333
46. Amman, M.T., İkizler, H.C. ve Karagözoğlu, C.(2000). Sporda Sosyal Bilimler, Alfa Yayınevi, İstanbul.
47. Bağrıaçık, A. ve Açak, M. (1997). Spor Sakatlıkları ve Rehabilitasyonu. Malatya
48. Güneşoğlu, S. (2005). Sportif Amaçlı Giysilerin Konfor Özelliklerinin Araştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
49. Devecioğlu, S., Altıngül, O. (2011). Spor Teknolojilerinde İnovasyon. 6th International Advanced Technologies Symposium (LATS'11), Elazığ (16-18 Mayıs), 46-49
50. Baumann, S. (1974). Uygulamalı Spor Psikolojisi. Çev: Can İkizler. A. Osman Özcan, Alfa Bas. Yay. Dağ. İstanbul.
51. Aykurt, B. (1997). Hava Kirliliğinin Futbolcular Üzerine Etkileri. Spor Araştırmaları Dergisi. T.S.V., 1(1),
52. Jowett, S. & Cockerill, I. (2002). Incompatibility İn The Coach-Athlete Relationship. İn: Cockerill I, Ed. Solutions İn Sport Psychology. Thompson Learning. London.
53. Jowett, S. & Meek, G. A. (2000). The Coach-Athlete Relationship İn Married Couples: An Exploratory Content Analysis. Thesport Psychologist, 14, 157-175.

54. Antonini Philippe, R. & Seiler, R. (2006). Closeness, Co-Orientation And Complementarity İn Coach–Athlete Relationships: What Male Swimmers Say About Their Male Coaches. *Psychology Of Sport And Exercise*, 7, 159-171.
55. Altıntaş, A., Çetinkalp, Z., Aşçı, H. (2012). Antrenör- Sporcu İlişkisinin Değerlendirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3),119-128.
56. Pepe, H., Filiz K., Pepe, K. ve Can S. (2000). "Futbol Hakemlerinin Hakemlik Geçmişleri ve Sporculuk Geçmişlerinin Tutarlı Karar Vermedeki Etkisinin İncelenmesi" Atatürk Üniversitesi BESD, 2(1), Erzurum
57. Grunski, J. (2011). Officiating Style. *Successful Sports Officiating* (p. 39-42). USA: American Sports Education Programmes
58. Ersoy, G. (1984). Sporcu Beslenmesi. M.E.G Basımevi, Ankara.
59. Ersoy, G. (2011). Egzersiz ve Spor Yapanlar İçin Beslenme. 4.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
60. Çamlıyer, H. (1987). Stres Yaratan Faktörlerin Sportif Performansa Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.
61. Demir, M. (1996). Dayanıklılık Antrenmanının Aerobik Güce Etkisi, Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, Gazi Üniversitesi Yayını,1(4): 27–34.
62. Weineck, J. (2011).Futbolda Kondisyon Antrenmanı. Çev; Tanju Bağırhan, Spor Yayınevi ve Kitabevi. Ankara.
63. Sale, DG. Testing Strength And Power. In: Macdougall JD, Wenger HA, Green HJ, (1991). Editors. *Physiological Testing Of The High–Performance Athlete*. 2nd Ed. Champaign, IL: Human Kinetics; P. 21–106.
64. Zorba, E. (2001). Fiziksel Uygunluk. 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Muğla, S:53–62.
65. Heyward, VH. (2010). *Advanced Fitness Assessment And Exercise Prescription*, 6nd Edition, Human Kinetics Publishers, P,325–339.
66. Boz ,S. (2004). Esneklik Çalışmalarının Kuvvet Gelişimi Üzerindeki Etkisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi Trabzon S: 7–8.
67. Gualdi-Russo, E, Zaccagni, L. (2001). Somatotype, Role And Performance İn Voleyball Players. *J Sports Med Phys Fitness* V.41: P,256-262.
68. Koç, S. (2006). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, Morpa Yayınları, İstanbul.
69. Gökmen, H., Karagül, T. ve Aşçı, FH. (1995). *Psikomotor Gelişim*. GSGM Yayınları Yayın No:139. Ankara .

70. Başaran, İ E. (1990). Eğitim Psikolojisi. Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri. Kadioğlu Maatbası. Ankara.
71. Özbaydar, S. (1983). İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi. Altın Kitaplar Yayınevi. İstanbul.
72. Binbaşıoğlu, C. (1983). Ruh Sağlığı Bilgisi, 3. Baskı, Binbaşıoğlu Yayın Evi , Ankara S:12,14
73. Richard M, Stres-Lyman W. Porter. (1975). Motivationandworkbehaviour, Mcgraw-Hill Series İn Management,
74. Yorks, L.(1976). Aradicalap Proach to Job Enrichment. Amacom. Newyork-USA
75. Burke, W. (1987). Warner Organizational Development.Reading, MA:Addison-Wesley Publishing Company,
76. İncir, G. (1985). Güdülenme (Motivasyon) Kuramlarına Toplu Bakış, Verimlilik Dergisi, Milli Prodüktivite Merkezi, Ankara, Cilt:14.Sayı:1.
77. Aşkoğlu, M. (1996). İnsan Kaynaklarını Verimliliğe Yönlendirme Aracı Olarak Motivasyon, Üniversite Kitabevi, İstanbul.
78. Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, S,633.
79. Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (1998). Örgütsel Psikoloji, Alfa Kitabevi, Bursa.
80. Erenel, F. (2015). The Effect Of Path-Goal Leadership Styles On Work Group Performance: A Research On Jewellery Industry İn Istanbul. Journal Of Management Marketing And Logistics, 2(4).
81. Salar, E. (1997). Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, No.56s, Malatya
82. Derel B (2005). Çokuluslu İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl:4 Sayı:7, No. 59,81s, İstanbul.
83. Selen U (2012). İşletmelerde Önce İnsan. Çati Yayınları, No.15, 120s,İstanbul.
84. Ufuk SELEN (2016) Çalışanların İç Ve Dış Motivasyon Tekniklerine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi; Yerel Yönetim Örneği Ufuk Selen Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi
85. Koçel, T. (2001). İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınevi, 6. Baskı, İstanbul.
86. Davis, K. (1981). Human Behavior At Work, Organizational Behavior, 6th Edition, Mcgraw Hill, V.43
87. Steers, R. M., Mowday, R. T. And Shapiro, D.L. (1998). The Future Of Work Motivation Theory. Academy Of Menagement Review. 29(3), p.379-387.

88. Ersoy, H., Duman, E. ve Semiral, Ö. (2016). Artırılmış Gerçeklik ile Motivasyon ve Başarı: Deneysel Bir Çalışma, *Journal Of Instructional Technologies & Teacher Education*, 5(1).
89. Eren, E. (1998). *Örgütsel Davranış ve Örgüt Psikolojisi.*: Beta Yayınları, İstanbul.
90. Sabuncuoğlu, Z., Tüz, M. (2001). *Örgütsel Psikoloji. Ezgi Kitabevi*, Bursa, S,115.
91. Önen, L. ve Tüzün, B. (2005). *Motivasyon*, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
92. Altok, T. (2009). “Çalışanların Motivasyonunu Etkileyen Faktörlere İlişkin Hizmet ve İmalat İşletmelerinde Karşılaştırılmalı Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Isparta.
93. Çetinkanat, C. (2000). *Örgütlerde Güdüleme ve İş Doyumu*. Anı Yayıncılık, Ankara, S:17.
94. Can, H. (1997). *Organizasyon ve Yönetim*. Siyasal Kitabevi, Ankara, S,25.
95. Aktan, C. (1999). “2000’li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri ve Sinerjik Yönetim.TÜGİAD Yayını, İstanbul.
96. Özkalp, E., Kirel, Ç. (1996). *Örgütsel Davranış*, Anadolu Üniversitesi Yayınları Açık Öğretim Fakültesi Yayın No:496, Eskişehir.
97. Güney, S. (2000). *Davranış Bilimleri*, Nobel Yayınları Ankara.
98. Tınaz, P. (2000). *Çalışma Yaşamında Motivasyon Kuramları*, Mercek Dergisi, Sayı:19, S:32.
99. Sağlam, AÇ., Demir, M. (2015). The Relation Between The Level Of Professional Guidance Of National Education Inspectors Given To Class Teachers And The Teacher Motivations (Maarif Müfettişlerinin Sınıf Öğretmenlerine Mesleki Rehberlik Yapma Düzeyleri İle Öğretmen Motivasyonu Arasındaki İlişki) *Journal Of Human Sciences*, 12(2), 1503-1521.
- 100.Keser, A. (2006). *Çalışma Yaşamında Motivasyon ve İş Tatmini*, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, S, 37-38.
- 101.Başer, E. (1998). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- 102.Terzioğlu, AE. (1992). *Spor Eğitiminde Motivasyon Kavramı*, Atatürk Eğitim Fakültesi Spor Bilimleri Dergisi; C,2. İstanbul.
- 103.Çeviker, A. (2013). “Ankara Amatör Süper Lig Futbolcularının Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik ve Etik Dışı Davranışlar” Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sporda Psiko- Sosyal Alanlar Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- 104.Doğan, O. (2005). Spor Psikolojisi, Nobel Kitabevi, Adana.
- 105.Konter, E. (1995). Sporda Motivasyon. Saray Medikal Yayıncılık, İzmir.
- 106.Kuru, E. (2000). "Sporda Psikoloji" Gazi Kitabevi, Ankara.
- 107.Binbaşıoğlu, C. (1992). Eğitim Psikolojisi, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- 108.Eroğlu, F. (1996). Davranış Bilimleri, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- 109.Baymur, F. (1993). Genel Psikoloji, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- 110.Kenan, K. (1996). Yöneticinin Kılavuzu Motivasyon, (Çev: Koparan, Z.) Remzi Kitabevi, İstanbul.
- 111.Baysal, AC., Tekerarslan, E. (1996). İşletmeler İçin Davranış Bilimleri, Avcıol Basım Yayın, İstanbul.
- 112.Arkonaç, SA. (1998). Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi, Alfa Yayınları, İstanbul.
- 113.Başer, E. (1985).Uygulamalı Spor Psikolojisi Performans Sporunda Psikolojinin Rolü, T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları Ankara. Yayın No: 31.
- 114.Michael, J., Howe, A. (2001). Öğrenme Psikolojisi, (Çev: Kılıç, E.) Alfa Yayınları İstanbul.
- 115.Özkalp, E. (1997). Davranış Bilimlerine Giriş, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, Yayın No:1027.
- 116.Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M., Tetik, B. (2010). Investigation Of Relation Between Motivation Of Success And Team Unity Of Sportsmen. Journal Of Human Sciences, 7(1), 225-239.
- 117.Yazıcı, E. (1998). Performans Sporlarında Başarı ve Başarısızlığı Etkileyen Psikolojik Faktörler, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- 118.Aslan, A. (2000). Türkiye Profesyonel 1., 2., 3. Ligi ve Amatör Takımların Basarı Motivasyonu Farklılıkları ve Sportif Tecrübe Dağılımları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- 119.Aktop, A. (2002). Spora Özgü Basarı Motivasyonu İle Psikolojik ve Yapısal Özellikler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- 120.Er, N., Çobanoğlu, G., Er, G., Zekioğlu, A., Yazıcılar, G. (2003). Sporda Başarı Motivasyonunun Cinsiyetler Açısından Analizi, Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Poster Bildiri, Ankara.

121. Aktaş, Z., Çobanoğlu, G., Yazıcılar, G., Er, N. (2006). Profesyonel Basketbolcularda Spora Özgü Başarı Motivasyon Düzeyinin Cinsiyetler Açısından Karşılaştırılması Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C,4(2), S,55-59.
122. Hosseinalipour, F. (2015). Üniversiteli Sporcu Öğrencilerin Sporda, Motivasyon Düzeyleri ve Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
123. Abakay, U. (2010). “Futbolcu - Antrenör İletişiminin Farklı Statülerdeki Futbolcuların Başarı Motivasyonu ile İlişkisi”, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
124. Frederick-Recascino, C. M. (2002). Self-determination theory and participation motivation research in the sport and exercise domain. Handbook of self-determination research, 277
125. Syer, J. (1984). Sporting Body, Sporting Mind, Cambridge University Press. Great Britain,. Page,119.
126. Fortier, MS., Vallerand, RJ., Brière, NM., Provencher, PJ. (1995). Competitive And Recreational Sport Structures And Gender: A Test Of Their Relationship With Sport Motivation. International Journal Of Sport Psychology, 26(1), 24-39).
127. Curry, T.J., & Weiss, O. (1989). Sport identity and Motivation For Sport Participation : A Comparison Between American College Athletes and Austrian Student Sport Club Members. Sociology Of Sport Journal, 6(3), P,257-268.
128. Allen, JB. (2003). Social Motivation İn Youth Sport. Journal Of Sport And Exercise Psychology, 25(4), P,551-567.
129. Frederick, C M., Ryan, RM. (1995). Self-determination in sport: A review using cognitive evaluation theory. International journal of sport psychology.) 26(1), 5-23)
130. Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Metodu. Hacettepe Taş Kitapçılık, Ankara.
131. Yıldırım, C. (1966). Eğitimde Araştırma Metotları. Akyıldız Matbaası, Ankara.
132. Willis, J. D. (1982). “Three Scales to Measure Competition-related Motives in Sports”, *Journal of Sport Psychology*, 338-353.
133. Gödelek E. ve Tiryaki, İ. (1997). “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Türk Sporcuları İçin Uyarlama Çalışması”, 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri, Bağırhan Yayınmevi, 128, Ankara.
134. Arseven, A. (2001). Alan Araştırma Yöntemi, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

135. Kusan, O. (2014). Güreş, Boks, Taekwondo Branşındaki Elit Düzeydeki Sporcuların Başarı Motivasyonunun Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
136. Turhan, M. (2009). İstanbul Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Bölümü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı Profesyonel Futbolcularda Depresyon Düzeyi, Anksiyete Düzeyi Ve Kişilik Özellikleri İle Sporda Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
137. Hergüner, G., Güven, Ö, Yaman, M. (1997) “Sporun Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi“ adlı PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi. 95-101Sayı:3.
138. Şahan, T. (2010). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Takım ve Bireysel Sporlarda Motivasyonu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
139. Karabulut, E. O., Atasoy, M., Kaya, K., & Karabulut, A. (2015). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1).
140. Gümüş, A. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
141. Akandere, M., Bedir, R. (2001). Taekwondo Milli Takım Sporcularının Durumluk Kaygı Düzeylerinin Başarıya Etkisi. Selçuk Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,13 (1): 119-124.
142. Gordon, T. (1993). Etkili Öğretmenlik Eğitimi. (Çev: Emel Aksay ve Birsen Özkan.) YA-PA Yayınları, İstanbul.
143. Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. İlköğretim online, 2(2). sf. 28-34
144. Demiriz, S., Öğretir, A. (2007). “Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 10 Yaş Çocuklarının Anne Tutumlarının İncelenmesi” Kastamonu Eğitim Dergisi, 15 (1): 105-122.
145. Ekinci, N. E., Demirel, M., Demirel, D. H., & Işık, U,. (2015). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Algılarının Rekreatif Etkinliklere Katılımları Ve Bireysel Değişkenlere Göre İncelenmesi. Sportif Bakış: Spor Ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(2), 71-78.
146. Yerlisu, T. (1993). Amatör Sporda Sporcuların Ödüllendirilmeleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

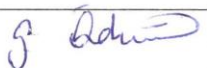

147. Akandere, M., Baştuğ, G., & Akdoğan, Z. (2009). Erkek Maratoncularda Sosyal Çevre Ve Ekonomik Durumun Spora Yönelmeye Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22), 459-466.
148. Kurt, M., Atayman, V. ve Kurultay, T. (1997). Modern Sporun Dünü ve Bugünü. Sorun Yayınları. İstanbul.
149. Karabulut, C., Kirazcı, S., Aşçı, H.F. (2000). "Takım Ve Bireysel Sporcuların Başarı Motivasyonu Düzeylerinin İncelenmesi"; Hacettepe Üniversitesi 6. Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Ankara .
150. Fontana, F. E. (2007). The Effects Of Exercise Intensity On Decision Making Performance Of Experienced And Inexperienced Soccer Players. Ph.D Thesis. University Of Pittsburg.
151. Özdal M., Akcan F., Abakay U., Dağlıoğlu Ö. (2013). Video Destekli Zihinsel Antrenman Programının Futbolda Şut Becerisi Üzerine Etkisi, Spor Ve Performansları Araştırmaları Dergisi, 4: 40-46.
152. Altıntaş, A., & Akalan, C. (2008). Zihinsel Antrenman Ve Yüksek Performans. Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 6(1), 39-43.

EKLER

Ek 1. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Karar Raporu

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

BAŞVURU BİLGİLERİ	Araştırmanın Başlığı	Bireysel ve Takım Spor Yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi		
	Sorumlu Araştırmacı	Doç. Dr. Selçuk GENÇAY		
	Başvuru Tarihi	28.09.2015		
	Protokol No	178		
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	-Anket çalışmaları. -Egzersiz gibi vücut fizyolojisi ile ilgili araştırmalar.			
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐	ÇOK MERKEZLİ ☒	ULUSAL ☐	ULUSLARARASI ☐
KARAR BİLGİLERİ	Oturum No: 2015/14	Karar No: 09	Tarih: 19.10.2015	
Yukarıda başvuru bilgileri verilen araştırma dosyası: araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığı toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile KABUL EDİLMİŞTİR.				

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU							
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI		Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR					
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Araştırma ile ilişki		Katılım		İmza
Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR Başkan	Göz Hastalıkları	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Metin KILINÇ Üye	Tıbbi Biyokimya	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
Prof. Dr. Ertan BÜLBÜLOĞLU Üye	Genel Cerrahi	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Mustafa GÖKÇE Üye	Nöroloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Perihan ÖZTÜRK Üye	Dermatoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
Doç. Dr. Kamile GÜL Üye	Endokrinoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Ekrem KİREÇÇİ Üye	Tıbbi Mikrobiyoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Hamide SAYAR Üye	Patoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
Yrd. Doç. Dr. B. Nurtan SERİNGEÇ Üye	Fizyoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
ŞERH (VARSA)							

Ek 2. Tez Başlığı Değişikliği Öneri Formu

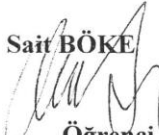

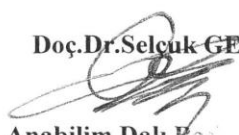
	T.C. KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ TEZ KONUSU/TEZ BAŞLIĞI DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİ FORMU
---	--

Adı ve Soyadı :Sait BÖKE		
Anabilim Dalı :BEDEN EĞİTİMİ SPOR A.B.D		
Danışmanı :Doç.Dr.Selçuk GENÇAY		
Tezin Mevcut Konusu/Başlığı : Bireysel ve takım sporu yapan profesyonel sporcuların başarı motivasyonlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi.		
Tez için Önerilen Yeni Konu/ Başlık : Elit Güreşçi ve Futbolcuların Başarı Motivasyonun Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi.		
Değişikliğin Gerekçesi : Çalışmada evren ve örneklem dikkatte alınmış sağlıklı veri toplamak amacıyla örneklem gurubu sınırlı tutulmuş bu yüzden başlıkta değişikle gidilmiştir.		
Sait BÖKE Öğrencinin Adı Soyadı İmzası	Doç.Dr.Selçuk GENÇAY Danışmanın Adı Soyadı İmzası	Doç.Dr.Ünal TÜRKÇAPAR Anabilim Dalı Başkanı İmzası

Ek 3. Yüksek Lisans Tez Önerisi Bildirim Formu

	T.C. KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
<u>YÜKSEK LİSANS TEZ ÖNERİSİ BİLDİRİM FORMU</u> <i>(Form eksiksiz olarak <u>bilgisayar ortamında</u> doldurulmalıdır)</i>	
Öğrencinin	
Adı ve Soyadı:	Sait BÖKE
Numarası:	14240400137
Alınma Düzeyi:	Yüksek Lisans ☒
Tez Danışmanı:	Doç.Dr.Selçuk GENÇAY
Ana Bilim Dalı	BEDEN EĞİTİMİ SPOR A.B.D
Enstitüye Kayıt Tarihi:	09.09.2014
<p>Tez Konusu Başlığı: Bireysel ve takım sporu yapan profesyonel sporcuların başarı motivasyonlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi.</p> <p>Tezin Önemi ve Özgün Değeri: Bireysel ve takım sporları yapan profesyonel sporcuların başarı motivasyonlarındaki üzerinde duracağımız farklı değişkenlerin etkilerini belirlemektir. Araştırmamızın alan profesyonel sporcuların başarı motivasyonlarında yaşının, spor geçmişinin, medeni durumunun, gelirinin, eğitim seviyesinin ve ailesinde bulunan sporcu sayısının etkileri araştırılarak, bu kriterlerin takım ve bireysel spor yapan profesyonel sporcuların başarı motivasyonları arasında ne gibi farklılıklar gösterdiğinin tespitini yapmaktır.Günümüz sporda fiziksel olmak üst düzeyde olmak başarıyı getirmemektedir. Aynı zamanda sporcuların motivasyonlarının da yüksek olması gerekmektedir. Bu çalışma profesyonel sporcuların başarı motivasyonlarında ki değişim gösteren kriterleri ortaya çıkartarak profesyonel sporcuların başarı açısından değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.</p>	

Etik Kurul Belgesi	☒ Eklendi	☐ Gerekli Değil
Yasal İzin Belgesi	☐ Eklendi	☒ Gerekli Değil

 Sait BÖKE Öğrenci Adı Soyadı-İmzası	 Doç.Dr.Selçuk GENÇAY Danışman Adı Soyadı-İmzası	 Doç.Dr.Selçuk GENÇAY Anabilim Dalı Başkanı Adı Soyadı-İmzası
---	---	--

Not : Bu form anabilim/anasanat dalı başkanlığının görüşlerini de alınarak en geç derslerinin tamamlandığı yarıyıl sonuna kadar hazırlanarak enstitüye gönderilmelidir.

Ek 4. Kahramanmaraşspor A.Ş.'nin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

KAHRAMANMARAŞSPOR A.Ş.

SÜMER MAH. İLAHİYAT CAD. KAHRAMANMARAŞSPOR SOSYAL TESİSLERİ
KAHRAMANMARAŞ | TEL. (0344) 235 28 82 | FAX (0344) 235 12 09

SAYI : 2017 - 315

KONU : Tez Çalışma HK.

29.09.2017

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne)

İlgi; 13.09.2016 Tarih ,98318344 -302,14,06 yazımıza isinaden

Enstitünüzün,14240400137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.tezli yüksek lisan programı öğrencisi Sait BÖKE`nin bireysel ve takım sporu yapan profesyonel sporcuların başarı Motivasyonlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi konulu tez çalışması kapsamında kulübümüz Futbol Takımı sporcuları ile anket çalışması yapmasında herhangi bir sakınca yoktur.

Bilgi ve gereğini saygılarımla **Arz** ederiz.

GENEL MÜDÜR
Mehmet TIRAŞ

Ek 5. M.K.E. Ankaragücü Spor Kulübü'nün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

M.K.E. ANKARAGÜCÜ SPOR KULÜBÜ

Sayı: 2016/1007
Konu: İzin Talebi

09.01.2017

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

İlgi: 27.12.2016 tarih ve 98318344-302.14.06-4544 esas sayılı yazınız.

İlgi yazınızda bahsi geçen konu ile ilgili olarak, 1424040137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, tezli yüksek lisans programı öğrencisi Sait BÖKE'nin " Bireysel ve Takım Sporunu Yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi " konulu tez çalışması kapsamında, profesyonel futbol takımı sporcularına anket yapılması hususu Kulübümüzce uygun görülmüştür.

Saygılarımızla,

Seyit Ali DOĞAN
Genel Müdür

Ek 6. ASKİ Spor Kulübü'nün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
ASKİ Genel Müdürlüğü ASKİ Spor Kulübü Başkanlığı

Sayı : S-2017-O-23

10/01/2017

Konu : İZİN HK.

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SAĞLIK BİRİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

İlgi : 02.01.2017 tarih ve 98318344-302.14.06.-4543 sayılı yazınız.

İlgi yazınızla 14240400137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı ,tezli yüksek lisans programı öğrenciniz **Sait BÖKE**'nin " Bireysel ve Takım Sporu yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması için Kulübümüzden izin istenmektedir.

İlgi gereği **Sait BÖKE**'nin tez çalışması için Kulübümüz sporcularına anket yapmasında herhangi bir mahsur bulunmamaktadır.

Gereğini bilgilerinize önemle arz ederim.

ASKİ SPOR KULÜBÜ BAŞKANLIĞI

ASKİ
Derviş AKDOĞAN
ASKİ SPOR KULÜBÜ MÜDÜRÜ

Ek 7. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Derneği'nin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

KAHRAMANMARAŞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENÇLİK VE SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ

Adres: Doğukent Mah.17003 sok C1-C2 Blok Altı No:1
Dulkadiroğlu/Kahramanmaraş
Tlf 0344 235 25 14

SAYI :2017/63

23/08/2017

KONU : İzin Talebi hk.

HİZMETE ÖZEL

T.C.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

14240400137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor Dalı, tezli lisans programı öğrencisi Sait BÖKE'nin "Bireysel ve Takım Sporu Yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında, kulüp başkanlığımız bünyesindeki güreş takımı sporcularıyla anket çalışması yapmasında her hangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Adnan Murat SARIYILDIZ
Kulüp Yöneticisi

Ek 8. Türkiye Güreş Federasyonunun Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

TÜRKİYE GÜREŞ FEDERASYONU TURKISH WRESTLING FEDERATION

Sayı : TGF/4018

....13..1..09..2017

Konu : Sait BÖKE Anket İzin Yazısı

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne)

KAHRAMANMARAŞ

İlgi: 13.09.2017 tarih ve E.12341 sayılı yazınız.

İlgi tarihli yazınız ile Sait BÖKE'nin Yıldızlar, Gençler, U23, Büyükler Serbest ve Grekoromen kategorilerindeki sporculara yönelik uygulamayı talep ettiği anket çalışmasının soruları incelenmiş olup ilişikte bulunan tastiklenmiş suretinin uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Tahir YILMAZ
Federasyonu Başkanı a.
Genel Sekreter

Ek: Anket Formu (2 sayfa)

Ek 9. 1920 Maraş Spor Kulübü Derneğinin Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

1920 MARAŞ SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ

Adres: Egemenlik Mah. İlahiyat caddesi Belediye Spor Tesisleri
DULKADİROĞLU/KAHRAMANMARAŞ
Tel : (0344) 235 12 20 Faks: (0344) 235 02 66
mail:1920marasspor@gmail.com

Sayı : 2017/214
Konu : Tez Çalışması Hk.

19.09.2017

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

KAHRAMANMARAŞ

İlgi; 13.09.2017 Tarih, 98318344-302,14.06 yazınıza isinaden

Enstitünüzün, 14240400137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, tezli yüksek lisans programı öğrencisi Sait BÖKE' nin "**Bireysel ve Takım Sportu Yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi**" konulu tez çalışması kapsamında kulübümüz futbol takımı sporcuları ile anket çalışması yapmasında herhangi bir sakınca yoktur.

Gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Ahmet YAZGÜLÜ

Kulüp Müdürü

Ek 10. Samsunspor Kulübünün Anket Uygulaması Hakkında İzin Yazısı

SAMSUNSPOR

SAYI : 2017/320
KONU : İzin Talebi.

06 Ekim 2017

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

14240400137 numaralı Beden Eğitimi ve Spor dalı tezli yüksek lisans programı örgencisi Sait BÖKE 'nin "Bireysel ve Takım Spor Yapan Profesyonel Sporcuların Başarı Motivasyonlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında, kulüp başkanlığımız bünyesindeki futbol takımı sporcularıyla anket çalışması yapmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Gereğini ve bilgilerinizi arz ederim.

Metin KOÇER
Genel Müdür

Samsunspor Kulübü

Nuri Asan Tesisleri 55080 Doğupark/Canik/SAMSUN
Tel: 0362 238 36 96 Fax: 0362 238 37 88
www.samsunspor.org.tr / www.samsunsporstore.org / info@samsunspor.org.tr

Ek 11. Anket Formu

Değerli sporcu arkadaşlar, aşağıda spor yaşantınızda motivasyonunuza etki edebilecek bazı faktörlere yer verilmiştir. Bu faktörlerin sizi ne kadar etkilediğini ifadenin karşısındaki kutucuğa X işareti koyarak belirtiniz. Vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar çalışmanın kalitesini arttıracaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Sait BÖKE

Branşınız :

Yaşınız :

Cinsiyetiniz : Erkek () Kadın ()

Medeni Durumunuz : Evli () Bekar ()

Eğitim Durumunuz : İlkokul-Ortaokul () Lise () Üniversite ()
Yüksek Lisans () Doktora ()

Eşinizin eğitim durumu : İlkokul-Ortaokul () Lise () Üniversite ()
Yüksek Lisans () Doktora ()

Eşiniz sporcumudur : Evet () Hayır ()

Babanızın eğitim durumu : İlkokul-Ortaokul () Lise () Üniversite ()
Yüksek Lisans () Doktora ()

Annenizin eğitim durumu : İlkokul-Ortaokul () Lise () Üniversite ()
Yüksek Lisans () Doktora ()

Kaç çocuğunuz var : 0-1 () 1-3 () 3-5 () 5 ve üstü ()

Kaç kardeşiniz var : Yok () 0-2 () 2-4 () 4-6 () 8 ve üstü ()

Aylık geliriniz ne kadar : 0-3000 () 3000-5000 () 5000-7000 () 7000-9000 ()
10.000 ve üstü ()

Müsabakalardan hangisinin de dereceniz vardır :

Türkiye Şampiyonası () Avrupa Şampiyonası ()

Dünya Şampiyonası () Olimpiyat Şampiyonası ()

Psikolog Danışmanınız var mı : Evet () Hayır ()

Tahir YILMAZ
Genel Sekreter

SPORA ÖZGÜ BAŞARI MOTİVASYON ÖLÇEĞİ

		Hiçbir zaman	Çok az	Bazen	Oldukça Fazla	Her zaman
1.	Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar.					
2.	Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum yerde duramıyorum.					
3.	Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim.					
4.	Zor bir antrenman anında çalıştırıcının takdiri bana zorluğu unutturur.					
5.	Diğerleri beni önde gelen bir yarışmacı olarak görmüyorlar.					
6.	İyi bir oyun çıkarmak bana heyecan veriyor.					
7.	Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar.					
8.	İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum.					
9.	Takım arkadaşlarım kadar psikolojik olarak sert ve dayanıklı görünmüyorum.					
10.	Takım arkadaşlarım iş bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyor.					
11.	Diğer oyuncuların eğitilmesi için çok çaba gösteriyorum.					
12.	Spordaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi seviyorum.					
13.	Takım lideri olmaktan hoşlanırım.					
14.	Maçta kendimi oyuna öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçekle bağlantımı yitiriyorum.					
15.	Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum.					
16.	Bir maçı kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum.					
17.	Bir maçtan önce sakin olmak benim için zordur.					
18.	Yeteneklerini geliştirmek için fazladan antrenman yapmaya istekli olan sporcuları takdir ediyorum.					
19.	İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum .					
20.	Sporda başarılı olmayı istiyorum.					

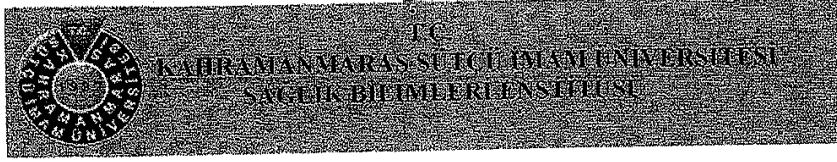
TÜRKİYE GÜREŞ FEDERASYONU

Tahir YILMAZ
 Genel Sekreter

21.	Benimle aynı düzeyde olan birisiyle başa baş mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.					
22.	Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiler.					
23.	Sporda başarılı olmak için tüm yıl boyunca çalışmayı isterim.					
24.	Amacım, bir spor dalına gelen biri olmaktır.					
25.	Maç sırasında maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.					
26.	İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.					
27.	Bazen, maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim.					
28.	Bir maçtan hemen önce karnıma ağrılar girer.					
29.	Sportif kapasitemi beğenmiyorum.					
30.	Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum.					
31.	En iyisini yapmak için çok çaba gösteriyorum.					
32.	Birisiyle maç hakkında konuşurken heyecanlanıyorum.					
33.	Tanınmak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.					
34.	Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor.					
35.	Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum.					
36.	Başkalarının güç bulduğu bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum.					
37.	Bir maçtan önce olabilecekleri kendime çok dert etmiyorum.					
38.	Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.					
39.	Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum.					
40.	Başarıya açılan yol, şanstın daha çok fazla çalışmadan geçer.					

 T. YILMAZ
 Genel Sekreter

Ek 12. Turnitin İntihal Raporu

**ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI
MOTİVASYONUNUN FARKLI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Sait Böke

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

KAHRAMANMARAŞ 2015

ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI MOTİVASYONUNUN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yazar Sait Böke

Gönderim Tarihi: 20-Şub-2018 12:00PM (UTC+0400)

Gönderim Numarası: 918564614

Dosya adı: SA_T_-_Y_KSEK_L_SANS_TEZ_15.02.2018.doc (816K)

Kelime sayısı: 14912

Karakter sayısı: 115796

2

ELİT GÜREŞÇİ VE FUTBOLCULARIN BAŞARI MOTİVASYONUNUN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ORJİNALLİK RAPORU

%**26**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**24**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**9**

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikarsiv.atilim.edu.tr İnternet Kaynağı	%4
2	yvik.org.tr İnternet Kaynağı	%2
3	eptembsechelt.bc.ca İnternet Kaynağı	%2
4	eprints.sdu.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
5	acikerisim.ksu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%1
6	www.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
7	www.sporbilim.com İnternet Kaynağı	%1
8	slideplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	%1

6

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Sait Böke
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 27.02.1988 Kahramanmaraş/Afşin
Medeni hali :Bekar
Telefon :05468430646
Faks :
e-posta :saitboke@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	KSÜ/Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	2018
Lisans	G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	2012
Lise	Ankara Mehmetçik Lisesi	2005

İş Denevimi

Yıl	Yer
2011-2013	Ankara Gençlik Hizmetleri Ve Spor İl Müdürlüğü Cankurtaran
2015-2016	Ankara Yeni Nefes Koleji Beden Eğitimi Öğretmeni
2016-Devam	Ankara Büyük Şehir Belediyesinde Güreş Antrenörü

Yabancı Diller

İngilizce

Hobiler

Spor. Güreş, Sinema, Araştırma yapma